

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Πως η λογιστική πληροφόρηση συνέβαλε στην
πρόσφατη κρίση;**

Φοιτήτριες:

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΓΚΟΛΦΩ

ΛΑΓΟΓΙΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΜΠΑΛΑΣΚΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΛΑ

Εποπτεύων Καθηγητής:

Δρ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΡΑ, 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας, θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στους ανθρώπους που μας στήριξαν σε αυτή την προσπάθεια.

Ευχαριστούμε τους γονείς μας για την υπομονή και τη στήριξη που μας έδειξαν σε αυτά τα τέσσερα χρόνια της φοιτητικής μας ζωής.

Τον καθηγητή μας, κύριο Αγγελόπουλο Ελευθέριο, που με την πολύτιμη βοήθεια του καταφέραμε να ολοκληρώσουμε την πτυχιακή μας εργασία, παρά τις δυσκολίες που συναντήσαμε. Επίσης, που με την κατάλληλη μέθοδο διδασκαλίας του, μας βοήθησε να κατανοήσουμε τον τρόπο σκέψης που χρειάζεται και στη μέθοδο αναζήτησης πληροφοριών, για να πραγματοποιηθεί μια πτυχιακή.

Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε όσους μας βοήθησαν και μας συμπαραστάθηκαν για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	8
Εισαγωγή	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

1.1 Τα συστατικά στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων	11
1.2 Οι αρχές που διέπουν την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων	14
1.3 Είδη οικονομικών καταστάσεων	16
1.4 Ο χρόνος δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων	17
1.5 Λοιπά ζητήματα που αφορούν την δημοσίευση των οικονομικών Καταστάσεων.....	17
1.6 Ομαδοποίηση των λογιστικών πληροφοριών με βάση το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.).....	18
1.6.1 Τα στοιχεία ενός Λογιστικού Σχεδίου	18
1.6.2 Η ομαδοποίηση των λογαριασμών	19
1.6.3 Η κωδικοποίηση των λογαριασμών	20
1.6.4 Ο σκοπός και η σημασία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ

2.1 Η ιστορική αναδρομή των Προτύπων (IAS) και των χρηματοοικονομικών μέσων	21
2.2 Τραπεζική χρηματοοικονομική λογιστική και τραπεζικά μέσα	22
2.3 Η έννοια του χρηματοοικονομικού μέσου	23

2.4	Η έννοια του χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού (Financial Asset)	23
2.5	Η έννοια του χρηματοοικονομικού στοιχείου των Υποχρεώσεων	24
2.6	Η έννοια της αναγνώρισης	25
2.6.1	Η έννοια της μελλοντικής εισροής ή εκροής οικονομικών ωφελειών.....	25
2.6.2	Η αξιοπιστία της επιμέτρησης	26
2.6.3	Χρόνος αναγνώρισης	26
2.7	Διακοπή αναγνώρισης ή διαγραφή	27
2.7.1	Διακοπή αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του Ενεργητικού	28
2.7.2	Διακοπή αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου Υποχρεώσεων	28
2.8	Εισαγωγή στο θέμα της αποτίμησης	29
2.9	Η έννοια και οι αρχές του ιστορικού κόστους	29
2.10	Η έννοια της εύλογης αξίας	30
2.11	Η δομή του Προτύπου 39 σχετικά με τα θέματα της αποτίμησης	31
2.11.1	Αποτίμηση κατά τη φάση της αρχικής αναγνώρισης	31
2.11.2	Αποτίμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού μετά την αρχική αναγνώριση	32
2.12	Δάνεια και απαιτήσεις (loans and receivables)	32
2.13	Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι την λήξη (held-to-maturity investments)	32
2.14	Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού αποτιμώμενα στην Εύλογη αξία με μεταφορά της διαφοράς στα Αποτελέσματα (financial assets at fair value through profit and loss)	36

2.15 Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση (available-for-sale financial assets)	37
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

3.1 Η έννοια των μη εξυπηρετούμενων δανείων	38
3.2 Η σχέση των Προτύπων με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια	38
3.3 Απομείωση της αξίας των δανείων	39
3.3.1 Ενδείξεις απομείωσης	40
3.3.2 Χρόνος επέλευσης του ζημιολογίου συμβάντος.....	41
3.3.3 Υπολογισμός της απομείωσης	42
3.3.4 Η λογιστική της απομείωσης	45
3.3.5 Ανατροπή ζημιών απομείωσης	47
3.3.6 Ανακτήσεις ποσών (recoveries)	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

4.1 Τιτλοποιήσεις απαιτήσεων	50
4.2 Η λογιστική των παραγώγων για σκοπούς κερδοσκοπίας	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

5.1 Τραπεζική Λογιστική και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	56
5.2 Διαφορές μεταξύ Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων	56
5.3 Ισολογισμοί Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος 2009 και 2010	59

5.4	Σύγκριση Ισολογισμών Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος 2009 και 2010.....	63
5.5	Αποτελέσματα Χρήσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος 2009 και 2010.....	64
5.6	Σύγκριση Αποτελεσμάτων Χρήσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος 2009 και 2010	67
5.7	Ισολογισμοί Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010	70
5.8	Σύγκριση Ισολογισμών Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010	76
5.9	Αποτελέσματα Χρήσης Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010	77
5.10	Σύγκριση Αποτελεσμάτων Χρήσης Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010	82
	Επίλογος	84
	Βιβλιογραφία	85

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην εργασία μας εξετάζουμε το ρόλο των λογιστικών κανόνων που αφορούν τις εύλογες αξίες, τις τιτλοποιήσεις στοιχείων Ενεργητικού, τα παράγωγα και τις ζημιές απομείωσης της αξίας των δανείων, στην εξάπλωση της οικονομικής κρίσης. Επειδή οι τράπεζες ήταν στο επίκεντρο της χρηματοπιστωτικής κρίσης θα επικεντρωθεί η ανάλυσή μας για τις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης εκ μέρους των τραπεζών. Σύμφωνα με τις έως τώρα λιγοστές εμπειρικές έρευνες καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εύλογη αξία Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π. 32) διαδραμάτισε ελάχιστο ή κανέναν ρόλο στην οικονομική κρίση. Εντούτοις, η διαφάνεια των πληροφοριών που συνδέονται με τιτλοποιήσεις στοιχείων του Ενεργητικού και των παραγώγων ήταν ανεπαρκής για τους επενδυτές ώστε να αξιολογήσουν σωστά τις αξίες και την επικινδυνότητα των στοιχείων του Ενεργητικού και Παθητικού των τραπεζών. Όσο αφορά την λογιστική πληροφόρηση για τα παράγωγα, προτείνουμε αποκάλυψη περισσότερων πληροφοριών και γνωστοποίηση της ευαισθησίας των παραγώγων σε μεταβολές της αγοράς. Αυτό θα επιτρέψει στους επενδυτές να κατανοήσουν καλύτερα την δύναμη που έχουν τα παράγωγα. Αναφορικά με την λογιστική καταγραφή της πρόβλεψης για μείωση της αξίας των δανείων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (Δ.Λ.Π. 39) μπορεί να είχε συμβολή στην οικονομική κρίση. Τέλος παραθέτουμε λογιστικές καταστάσεις ελληνικών τραπεζών σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και τα ΔΛΠ και σχολιάζουμε βασικές διαφορές των δύο λογιστικών συστημάτων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση η οποία άρχισε στα μέσα του 2007 και συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του 2008, οδήγησε στην κατάρρευση πολυάριθμων εμπορικών και επενδυτικών τραπεζών, για παράδειγμα οι Bear Stearns, Lehman Brother, Merrill Lynch, Wachovia. Πολλά έχουν γραφτεί για τις αιτίες τη κρίσης, με τραπεζικά στελέχη και ακαδημαϊκούς να διατυπώνουν διάφορες απόψεις. Οι περισσότεροι συμφωνούν ότι η κρίση ξεκίνησε ακολουθώντας την έκρηξη στις τιμές των κατοικιών στις Η.Π.Α. με αποτέλεσμα την δημιουργία μιας «φούσκας» στις τιμές των ακινήτων. Η παραλίγο κατάρρευση του τραπεζικού τομέα είχε ως αποτέλεσμα να γνωρίσει η Ευρώπη και η Αμερική, την μεγαλύτερη οικονομική ύφεση από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Στο πλαίσιο αυτό, οι διαμορφωτές πολιτικών αναζητούν τις απαραίτητες θεσμικές αλλαγές, οι οποίες δεν θα επιτρέψουν ξανά την υπερτίμηση των τιμών των κατοικιών και κατ' επέκταση της δημιουργίας μιας νέας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Στους παραπάνω διαμορφωτές πολιτικών, εξέχουσα θέση κατέχουν τα στελέχη που ασχολούνται με την λογιστική τυποποίηση. Το βασικό ερώτημα στο οποίο πρέπει να απαντήσουν οι τελευταίοι είναι αν οι λογιστικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις βάση των συγκεκριμένων λογιστικών προτύπων, συνέβαλαν στην οικονομική κρίση. Στο πλαίσιο αυτό, η λογιστική έννοια της εύλογης αξίας (Δ.Λ.Π.32), λαμβάνει ίσως τη μεγαλύτερη προσοχή με πολλούς τραπεζίτες, πολιτικούς και σχολιαστές, να υποστηρίζουν ότι η εύλογη αξία ήταν ένας σημαντικός παράγοντας που συνέβαλε στην περαιτέρω μείωση της αξίας των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου στις τιμές των τραπεζικών μετοχών, όταν «η φούσκα» των ακινήτων έσκασε. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλες πτυχές της λογιστικής πληροφόρησης που έτυχαν μικρότερης προσοχής, αλλά παρόλα αυτά μπορεί να έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, συμβάλλοντας στην οικονομική κρίση. Η πρώτη πτυχή, η οποία συνδέεται με την αγορά ακινήτων και στεγαστικών δανείων, είναι η ποιότητα της πληροφόρησης των επενδυτών σχετικά με τις τιτλοποιήσεις στοιχείων Ενεργητικού. Οι τιτλοποιήσεις σχετίζονται με την ομαδοποίηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όπως είναι τα δάνεια και οι πιστωτικές κάρτες και την πώλησή τους ως επενδυτικά προϊόντα σε διάφορους επενδυτές. Οι επενδυτές αυτοί πληρώνονται μόνο εφόσον πληρώνουν με την σειρά τους οι δανειολήπτες. Η δεύτερη πτυχή, αναφέρεται στην ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών που δόθηκαν στους επενδυτές σχετικά με τα σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως είναι τα παράγωγα (συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης). Τέλος, η τρίτη πτυχή, αφορά τον λογιστικό χειρισμό της μείωσης της αξίας των δανείων κατά την κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων.

Επομένως, στόχος της πτυχιακής μας εργασίας είναι να εξετάσουμε διεξοδικά το ρόλο της λογιστικής πληροφόρησης σχετικά με την εύλογη αξία, τις τιτλοποιήσεις στοιχείων Ενεργητικού, τα παράγωγα και την πρόβλεψη της απώλειας αξίας των δανείων, στην εξάπλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Επειδή, οι τράπεζες ήταν στο επίκεντρο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, όπως προαναφέραμε, θα επικεντρωθούμε στις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης εκ μέρους των τραπεζών. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι οι ρυθμιστικές αρχές των τραπεζών, χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που παρέχονται σε αυτές, στις οικονομικές καταστάσεις τους ως εισροές για τον υπολογισμό των απαιτούμενων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Η ανάλυσή μας, για τον τρόπο με το οποίο η χρηματοοικονομική πληροφόρηση σχετικά με την εύλογη αξία, τις τιτλοποιήσεις στοιχείων Ενεργητικού, τα παράγωγα και τη μείωση της αξίας των δανείων, ενδεχομένως, συνέβαλαν στην οικονομική κρίση είναι δομημένη ως εξής: αρχικά θα παρατεθούν οι οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών, με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) με παράλληλη αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Έπειτα, θα συνοψίσουμε τις απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης βάση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) σχετικά με την αναγνώριση, μέτρηση και αποτίμηση της αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Ενεργητικού μιας τράπεζας (Δ.Λ.Π.32 και 39). Επίσης, θα διερευνηθεί αν οι διαθέσιμες πληροφορίες για τους επενδυτές ήταν αρκούντως διαφανείς για να λάβει ο επενδυτής τις κατάλληλες αποφάσεις όσον αφορά τις αξίες και την επικινδυνότητα των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Μετέπειτα θα συνοψίζουμε εμπειρικά στοιχεία ερευνών σχετικά με την επίδραση της λογιστικής τυποποίησης στην κρίση, επίσης, διαθέσιμα στοιχεία της έρευνας. Τέλος, θα παραθέσουμε προτάσεις σχετικά με πιθανές βελτιώσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

1.1 Τα συστατικά στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων γενικά

Σύμφωνα με το Πρότυπο 1 (IAS1), μια πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων, περιλαμβάνει τα ακόλουθα συστατικά στοιχεία:

- Την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.
- Την κατάσταση συνολικού αποτελέσματος.
- Την κατάσταση μεταβολών Καθαρής Θέσης.
- Την κατάσταση ταμειακών ροών περιόδου.
- Γνωστοποιήσεις ή Προσάρτημα.
- Την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης κατά την αρχή της τελευταίας συγκριτικής περιόδου, στις περιπτώσεις κάποιας αναδρομικής τροποποίησης.

Στην συνέχεια γίνεται ειδική αναφορά για το καθένα από τα παραπάνω στοιχεία με παράθεση κάποιων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που εμφανίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

- Η κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:

Η κατάσταση αυτή, αποτελεί την μετονομασία του Ισολογισμού, μας δείχνει τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού, κατά ομοειδής κατηγορίες και κατά σειρά ρευστότητας. Για παράδειγμα, ειδικά για τις τράπεζες, από πλευράς Ενεργητικού, πρώτα εμφανίζεται το Ταμείο και μετά τα Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα, μετά τα Χρεόγραφα, οι Χορηγήσεις κ.ο.κ.. Από πλευράς Παθητικού, πρώτα εμφανίζονται οι Υποχρεώσεις σε τράπεζες, οι καταθέσεις κ.λπ. Μια βασική διαφορά που παρουσιάζουν οι καταστάσεις χρηματοοικονομικής θέσης μεταξύ βιομηχανικών επιχειρήσεων και τραπεζικών επιχειρήσεων είναι στο λογαριασμό Αποθέματα. Τα Αποθέματα καταλαμβάνουν σημαντική θέση στους Ισολογισμούς των βιομηχανικών και εμπορικών εταιρειών, δεν συμβαίνει το ίδιο και στις τράπεζες, όπου τα αποθέματα είτε δεν υπάρχουν, είτε η συμβολή τους στην διαμόρφωση του Ενεργητικού είναι αμελητέα. Στις τράπεζες τα αποθέματα μπορούν να δημιουργηθούν υπό μορφή αναλωσίμων υλικών, υλικών δηλαδή που είναι απαραίτητα για την διασφάλιση των υπηρεσιών που παρέχονται από μία τράπεζα.

Επίσης, αποθέματα στις τράπεζες μπορεί να δημιουργηθούν από τυχόν εκδοτική δραστηριότητα μιας τράπεζας, δηλαδή από την έκδοση βιβλίων για πώληση ή για δωρεάν διανομή στους πελάτες κ.λπ.

Τα αποθέματα της τράπεζας δεν παρακολουθούνται στην ομάδα 2, αλλά στον λογαριασμό 39.89 «Λοιποί χρωστικοί λογαριασμοί». Με αυτό τον τρόπο η ομάδα 2 “ελευθερώθηκε”, η οποία και διατέθηκε για την λεπτομερή παρακολούθηση των χορηγήσεων, που αποτελούν βασική δραστηριότητα των τραπεζών.

- Η κατάσταση συνολικού αποτελέσματος:

Στην κατάσταση αυτή, συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία εκείνα τα οποία καταχωρούνται άμεσα στην κατάσταση των αποτελεσμάτων, καθώς και τα στοιχεία εκείνα που με βάση κανόνων άλλων Προτύπων καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση. Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων παρουσιάζει τις κύριες πηγές εσόδων και εξόδων, όπου ειδικά για τις τράπεζες αυτές οι πηγές αφορούν κυρίως τα έσοδα από τόκους δανείων και καταθέσεων και τα έξοδα για την άντληση των κεφαλαίων αυτών, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με το Πρότυπο 1, κάθε επιχείρηση έχει την δυνατότητα να επιλέξει αν θα παρουσιάσει το συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα σε μια κατάσταση ή αν συντάξει νέα Κατάσταση Αποτελεσμάτων και μια κατάσταση λοιπών στοιχείων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση.

- Κατάσταση μεταβολών Καθαρής Θέσης:

Η παραπάνω κατάσταση, μας δείχνει τις αιτίες που επέδρασαν θετικά ή αρνητικά στην διαμόρφωση της Καθαρής Θέσης, σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Περιλαμβάνει όλες εκείνες τις μεταβολές που προέρχονται από συναλλαγές με τους μετόχους της επιχείρησης.

Θα μπορούσαμε να ομαδοποιήσουμε τους λόγους μεταβολής της Καθαρής Θέσης ως εξής:

- α) Επίδραση από μεταβολές στις ακόλουθες λογιστικές πρακτικές και διορθώσεις λαθών προηγούμενων ετών.
- β) Επίδραση από το αποτέλεσμα της εξεταζόμενης περιόδου.
- γ) Επίδραση από πάσης φύσεως δοσοληψίες με τους μετόχους.

- Καταστάσεις ταμειακών ροών:

Σκοπός της κατάστασης των ταμειακών ροών είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις ταμειακές εισπράξεις και πληρωμές, κατά την διάρκεια μιας λογιστικής χρήσης.

Ο ταμειακός χαρακτήρας, δηλαδή των εσόδων και των εξόδων, δεν παίζει κανένα ρόλο στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων. Κύριος σκοπός εκείνων που υπολογίζουν τα έσοδα και τα έξοδα είναι να καταναείμουν ακριβοδίκαια σε κάθε χρήση αδιαφορώντας για τον τρόπο με τον οποίο διακανονίζονται οι σχετικές πράξεις.

Έτσι, λοιπόν, μπορεί να έχουμε σωστό υπολογισμό των αποτελεσμάτων, λείπει όμως η ταμειακή πραγματικότητα που είναι πολύ σημαντική για την ομαλή λειτουργία του επιχειρησιακού κυκλώματος.

Αυτή η αδυναμία φαίνεται στο γεγονός ότι υπάρχουν επιχειρήσεις που είναι κερδοφόρες και έχουν προοπτικές ανάπτυξης, φθάνουν σε κατάσταση πτώχευσης από αδυναμία να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Το πλεονέκτημα των δεικτών ρευστότητας που έχουν δημιουργηθεί είναι να παρέχουν γενικές πληροφορίες για την ρευστότητα της επιχείρησης, από την άλλη πλευρά το μειονέκτημά τους είναι ότι αδυνατούν να δώσουν άμεσες και αναλυτικές πληροφορίες, όσον αφορά για τις πηγές που τροφοδοτούν με ρευστότητα την επιχείρηση ή αντλούν ρευστότητα από αυτήν. Το μειονέκτημα αυτό, έρχεται να το λύσει το Πρότυπο 7 «Καταστάσεις ταμειακών ροών» επιχειρώντας να δώσει οδηγίες για την σύνταξη ειδικών καταστάσεων, από τις οποίες αντλούνται σημαντικές πληροφορίες για τις ταμειακές ροές που προκαλούνται από τις κύριες δραστηριότητες μιας επιχείρησης.

Οι καταστάσεις αυτές παρέχονται σε κάθε ενδιαφερόμενο (προμηθευτές, τράπεζες, Δημόσιο κ.λπ.), ώστε να εκτιμήσουν την ικανότητα μιας επιχείρησης ικανής να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις .

- Γνωστοποιήσεις ή Προσάρτημα:

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τα προηγούμενα μέρη των οικονομικών καταστάσεων, εμφανίζουν μόνο αριθμητικά δεδομένα και έτσι αδυνατούν να δώσουν πληροφορίες και επεξηγήσεις που είναι χρήσιμες στους χρήστες.

Στην περίπτωση αυτή συμβάλλουν οι γνωστοποιήσεις, με την μορφή του λόγου, να δώσουν επιπλέον πληροφορίες ή να εμφανίσει επεξηγήσεις σε πληροφορίες, που έχουν ήδη δοθεί με την μορφή αριθμητικών δεδομένων.

Οι γνωστοποιήσεις αναφέρονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 7 (Δ.Π.Χ.Π. ή IFRS 7), όπου ορίζει μια σειρά σημαντικών πληροφοριών, τις οποίες πρέπει να ανακοινώνουν όλες οι επιχειρήσεις, προκειμένου να βοηθήσουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοήσουν καλύτερα την πολιτική που ακολουθεί μία επιχείρηση.

Συγκεκριμένα, στις οικονομικές καταστάσεις, γνωστοποιούνται ότι έχουν συνταχθεί σύμφωνα με όλα τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τις αντίστοιχες διερμηνείες, ακόμα γίνονται γνωστοποιήσεις σχετικά με ενδεχόμενες υποχρεώσεις, μη αναγνωρισμένες συμβατικές δεσμεύσεις, μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

Επομένως, αποτελώντας οι γνωστοποιήσεις το τελευταίο μέρος των οικονομικών καταστάσεων, παρέχονται πρόσθετες πληροφορίες και επεξηγήσεις για τους λογαριασμούς του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων. Έτσι, για κάθε λογαριασμό υπάρχει ανάλογη παραπομπή στο προσάρτημα. Επίσης, πληροφορίες που προορίζονταν μόνο για την Διοίκηση της επιχείρησης, τώρα αποτελούν υποχρέωση δημοσίευσης των πληροφοριών στο κοινό.

1.2 Οι αρχές που διέπουν την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων

Με βάση το Πρότυπο 1, για την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, πρέπει να ακολουθούνται οι σχετικές λογιστικές αρχές και μέθοδοι οι οποίες αναλύονται παρακάτω:

§ Η αρχή της συνέχειας της επιχειρηματικής δραστηριότητας (Going Concern):

Κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, η Διοίκηση θα πρέπει κάθε φορά να κάνει εκτίμηση για το αν η επιχείρηση έχει την δυνατότητα να συνεχίσει την δραστηριότητα της, ώστε να μπορεί να καλύψει τους βραχυπρόθεσμους ή μακροπρόθεσμους στόχους. Έτσι λοιπόν, οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να συντάσσονται με δεδομένη την συνέχεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας, εκτός εάν η Διοίκηση έχει αποφασίσει να προβεί σε ρευστοποίηση της επιχείρησης, είτε να παύσει τις εμπορικές δραστηριότητες της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η Διοίκηση έχει σοβαρές αμφιβολίες για την αδυναμία της δραστηριότητας της επιχείρησης, θα πρέπει να γνωστοποιούνται όλοι οι λόγοι που την οδηγούν σε αυτή την διαπίστωση. Καθώς, η επιχείρηση έχει φθάσει σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι θα πρέπει να γίνεται η αποδοχή άλλου τρόπου αποτίμησης των στοιχείων του Ενεργητικού, αφού η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζεται ως υπάρχουσα, αλλά θεωρείται δεδομένη η διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η αποτίμηση των στοιχείων του Ενεργητικού στην περίπτωση αυτή, γίνεται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους.

§ Η μέθοδος του δεδουλευμένου (Accrual Basis of Accounting):

Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, σε κάθε χρήση υπολογίζονται τα έσοδα και τα

έξοδα που την αφορούν, άσχετα με το πότε θα εισπραχθούν τα έσοδα ή θα πληρωθούν τα έξοδα. Στενά συνδεδεμένη με την μέθοδο αυτή είναι οι μεταβατικοί λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται κυρίως από τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, όπως για παράδειγμα εταιρείες Leasing, Factoring κ.λπ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1ο

Ας πάρουμε για παράδειγμα τον λογαριασμό της ΔΕΗ που πληρώνεται κάθε τετράμηνο, έστω κάθε 19/01, 19/05 και 19/09. Αν καταλογίζουμε το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας κατά της πληρωμή και μόνο των λογαριασμών της ΔΕΗ, τότε σίγουρα κάνουμε λάθος, γιατί θα υπολογίσουμε την κατανάλωση μέχρι 19/09 κάθε έτους, χωρίς να συμπεριλαμβάνουμε έτσι το διάστημα 20/09 έως 31/12.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2ο

Επίσης, το ίδιο συμβαίνει και με τους τόκους ενός στεγαστικού δανείου που τους πληρώνει ο πελάτης, για παράδειγμα δόσεις κάθε εξάμηνο και συγκεκριμένα κάθε 15/03 και 15/09 ή με τους τόκους μιας τρίμηνης προθεσμιακής κατάθεσης που αρχίζει στις 19/11 και λήγει την 19/02 του επόμενου έτους.

§ Η αρχή της συνέπειας στην παρουσίαση (Consistency of Presentation):

Όταν γίνεται η ομαδοποίηση και η παρουσίαση των λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις, πρέπει να διατηρείται η ίδια από χρόνο σε χρόνο, γεγονός που διευκολύνει την μελέτη και αξιολόγηση των αριθμών. Υπάρχουν όμως και μερικές εξαιρέσεις, όπως όταν έχουν μεταβολή στη φύση των εργασιών της επιχείρησης ή όταν με την νέα παρουσίαση θα δίνεται καλύτερη εικόνα των γεγονότων και όταν στην παρουσίαση προβλέπεται από ένα Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο.

§ Η αρχή της σημαντικότητας (Materiality and Aggregation):

Στην αρχή αυτή, τα σημαντικά μεγέθη ενός Ισολογισμού, θα πρέπει να εμφανίζονται χωριστά. Ένα μέγεθος είναι σημαντικό όταν η παρουσίασή του είναι ικανή να μεταβάλλει ή να επηρεάσει τις αποφάσεις των επενδυτών ή του κοινού.

§ Η αρχή του συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων και των εσόδων και εξόδων (Offsetting):

Σύμφωνα με την παραπάνω αρχή, δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός απαιτήσεων και υποχρεώσεων, όπως επίσης και εσόδων και εξόδων, εκτός εάν είναι

αναγκαίο ή επιτρέπεται από άλλο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που επιτρέπεται ο συμψηφισμός εσόδων και εξόδων, όπως όταν τα έσοδα και τα έξοδα αφορούν τα ίδια ή παρόμοιες πράξεις και τα σχετικά ποσά δεν είναι σημαντικά. Επίσης, όταν πρόκειται για κέρδη ή ζημιές από σύνολο ομοειδών συναλλαγών, όπως για παράδειγμα χρεωστικές και πιστωτικές διαφορές που προέρχονται από χαρτοφυλάκιο των χρηματοοικονομικών μέσων και θα χρησιμοποιηθούν για εμπορικούς σκοπούς.

§ Η αρχή της παράθεσης συγκριτικών πληροφοριών (Comparative Information):

Η αρχή αυτή μας αναλύει, ότι σε κάθε αριθμητικό δεδομένο που εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις, πρέπει να εμφανίζεται και το αντίστοιχο αριθμητικό δεδομένο του προηγούμενου έτους, εκτός εάν κάποιο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επιβάλλει ή επιτρέπει το αντίθετο. Η παράθεση των πληροφοριών δεν επιβάλλεται να γίνεται μόνο με αριθμούς, αλλά και με αφηγηματικό τρόπο αν είναι απαραίτητο, για την καλύτερη κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

§ Η συχνότητα δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων (Frequency of reporting).

§ Η συνοχή της παρουσίασης των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων (Consistency of Presentation).

1.3 Είδη οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές μονάδες είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν κάποιες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες εξαρτώνται από την σύνθεση του χαρτοφυλακίου των συμμετοχών που έχει. Αν για παράδειγμα στο χαρτοφυλάκιο υπάρχουν:

- Ø *Θυγατρικές εταιρείες*, άσχετα αν υπάρχουν και συγγενείς, τότε συντάσσει κατά κανόνα οικονομικές καταστάσεις. Η μητρική είναι υποχρεωμένη να συντάσσει από την ελληνική νομοθεσία και ειδικότερες οικονομικές καταστάσεις.
- Ø *Συγγενείς εταιρείες*, συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις, όπου οι συμμετοχές τους στις συγγενείς εταιρείες αποτιμώνται με την μέθοδο της Καθαρής Θέσης.
- Ø *Από κοινού ελεγχόμενες εταιρείες*, συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις, όπου είτε ενοποιούνται με την μέθοδο της αναλογικής ενοποίησης, είτε αποτιμώνται με την μέθοδο της Καθαρής Θέσης.

Υπάρχουν ειδικές περιπτώσεις, όπου οι ανωτέρω εταιρείες, όπως ορίζουν τα Πρότυπα, απαλλάσσονται από την σύνταξη οικονομικών καταστάσεων. Σε αυτή την περίπτωση συντάσσουν τις αποκαλούμενες ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις (separate financial statements), στις οποίες οποιαδήποτε συμμετοχή έχουν, αποτιμώνται είτε στο κόστος κτήσης, είτε σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39.

1.4 Ο χρόνος δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις, για να βοηθήσουν τους χρήστες στην λήψη αποφάσεων, θα πρέπει να δημοσιεύονται έγκαιρα.

Όσο πιο έγκαιρα δημοσιεύονται, τόσο πιο σημαντική είναι για τους χρήστες η αξία και η δύναμη της πληροφορίας. Πολλές φορές οι συντάκτες των οικονομικών καταστάσεων είναι αναγκασμένοι να επιλέξουν μεταξύ της έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης, που σκοπό έχει να γίνει απαρίθμηση για την λήψη της τελικής απόφασης των υπέρ και κατά κάθε επιλογής.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, γίνεται εντός είκοσι τουλάχιστον ημερών, πριν από την σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει υποχρεωτικά μέσα σε έξι μήνες το πολύ, από την λήξη της εταιρικής χρήσης. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι, οι οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται εντός τριμήνου από την λήξη κάθε οικονομικής χρήσης. Εξαιρούνται οι εκθέσεις των εταιρειών, επενδύσεων χαρτοφυλακίου, που δημοσιεύονται εντός μηνός. Ειδικά, οι τράπεζες υποχρεούνται να δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις ανά τρίμηνο.

1.5 Λοιπά ζητήματα που αφορούν την δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων

Το Πρότυπο 1, επιβάλλει να γίνονται κάποιες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις, με σκοπό την παροχή ορισμένων «στοιχείων ταυτότητας» των καταστάσεων και τον διαχωρισμό τους από άλλου είδους πληροφοριακές καταστάσεις, που ίσως δημοσιεύονται ταυτόχρονα, οι οποίες μεν μπορεί να μην είναι χρήσιμες στους χρήστες, από την άλλη όμως δεν είναι αντικείμενο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Έτσι λοιπόν, πρέπει να αναφέρονται τα εξής:

- ✓ Κάθε μέρος των οικονομικών καταστάσεων, για παράδειγμα, κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, κατάσταση συνολικού αποτελέσματος κ.ο.κ.

- ✓ Θα πρέπει να αναφέρεται, επίσης και η επωνυμία της επιχείρησης που συντάσσει τις οικονομικές καταστάσεις.
- ✓ Από την άλλη πλευρά όμως, οι οικονομικές καταστάσεις μπορεί να αφορούν την μητέρα εταιρεία ή τον όμιλο του οποίου ηγείται.
- ✓ Επίσης, η ημερομηνία που συντάχθηκε ο Ισολογισμός ή η περίοδος που πραγματοποιήθηκαν τα αποτελέσματα.
- ✓ Το νόμισμα το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί, στην δική μας επιχείρηση είναι το ευρώ.
- ✓ Και το βαθμό ακρίβειας που έγινε η προσέγγιση των αριθμών για παράδειγμα, σε χιλιάδες ή εκατομμύρια ευρώ κ.λπ.

1.6 Ομαδοποίηση των λογιστικών πληροφοριών με βάση το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.)

Η ιστορία του λογιστικού σχεδιασμού στην χώρα μας, είναι σχετικά πρόσφατη. Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.), εφαρμόστηκε πρώτη φορά υποχρεωτικά από το 1991 και από το 1994 το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο (Κ.Λ.Σ.Τ.). Από το 1950 είχαν αρχίσει προσπάθειες για τον λογιστικό σχεδιασμό, την πρωτοβουλία την πήραν ορισμένοι πρωτοπόροι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και άνθρωποι της πράξης. Οι προσπάθειες αυτές, συναντούσαν πάντα ένα αρνητικό κλίμα και αυτό γιατί η εφαρμογή του μπορούσε να βλάψει τα συμφέροντα συγκεκριμένων λογιστικών τάξεων.

Πρώτη η Γερμανία το 1927, απέκτησε το Εθνικό Λογιστικό Σχέδιο και αυτό χάρη τον διαπρεπή καθηγητή Schmalenbach. Το Εθνικό Λογιστικό Σχέδιο εφαρμόζεται επίσης και στην Γαλλία, Αυστρία, Αυστραλία κ.λπ. Αντίθετα, οι αγγλοσαξονικές χώρες δεν έχουν ένα Γενικό Λογιστικό Σχέδιο αλλά πολλά κλαδικά.

1.6.1 Τα στοιχεία ενός λογιστικού σχεδίου

Τα πλήρη στοιχεία ενός λογιστικού σχεδίου:

- Σχέδιο λογαριασμών

α) Κριτήρια ομαδοποίησης

β) Επιλογής συστήματος κωδικοποίησης

- Εννοιολογικό περιεχόμενο

α) Χρησιμοποίηση λογιστικής ορολογίας

β) Λογαριασμών

- Σύνδεση λογαριασμών

- Σχέδιο Ισολογισμού και λοιπών οικονομικών καταστάσεων

Χαρακτηριστικό γνώρισμα ενός ολοκληρωμένου Λογιστικού Πληροφοριακού Συστήματος, είναι η συστηματική και επιστημονική οργάνωση των λογαριασμών. Το σχέδιο λογαριασμών δεν ταυτίζεται με το λογιστικό σχέδιο, το οποίο είναι ένα άθροισμα από επιμέρους στοιχεία, όπου το καθένα έχει την δική του σημασία και βοηθά με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο, στην διαμόρφωση ενός ενιαίου συνόλου.

Ένα πλήρες λογιστικό σχέδιο περιλαμβάνει, ένα αυτοτελές μέρος που αναπτύσσεται το περιεχόμενο της χρησιμοποιούμενης λογιστικής ορολογίας, καθώς και το περιεχόμενο των λογαριασμών του σχεδίου.

Από την άλλη πλευρά με το περιεχόμενο δίνονται, σαφείς οδηγίες μεταξύ των λογαριασμών που συνδέονται. Τέλος το λογιστικό σχέδιο περιλαμβάνει ένα σχέδιο Ισολογισμού που είναι και το πιο σημαντικό.

Το μέρος του λογιστικού σχεδίου που αναφέρεται στο εννοιολογικό περιεχόμενο λογιστικών όρων, καλύπτεται πλέον από τα Πρότυπα (IAS), δεδομένου ότι σε κάθε ένα ορίζεται και αναλύεται το ακριβές περιεχόμενο που χρησιμοποιείται στο κείμενο κάθε Προτύπου.

Όσον αφορά, την σύνδεση των λογαριασμών, καλύπτεται έμμεσα από τα Πρότυπα, αφού η αναγνώριση των στοιχείων του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων, αποτελεί κορυφαίο αντικείμενο για τα Πρότυπα (IAS).

Εκείνο το οποίο απομένει από ένα λογιστικό σχέδιο, είναι το θέμα της ομαδοποίησης και κωδικοποίησης των λογαριασμών.

1.6.2 Η ομαδοποίηση των λογαριασμών

Το μικτό κριτήριο και το κριτήριο του Ισολογισμού, χρησιμοποιούνται για την ομαδοποίηση των λογαριασμών. Τα δύο κριτήρια αναλύονται πιο κάτω:

- Το μικτό κριτήριο:

Αντικείμενο του κριτηρίου αυτού, είναι σε μία ομάδα λογαριασμών να συνυπάρχουν λογαριασμοί Ενεργητικού και Παθητικού, ανάλογα με το αν έχουν τον ίδιο βαθμό ρευστότητας. Το συγκεκριμένο κριτήριο ακολουθείται

από το Γαλλικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και όλα τα κλαδικά, το Βελγικό και Αυστραλιανό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

- Το κριτήριο του Ισολογισμού:

Στο κριτήριο του Ισολογισμού γίνεται το αντίθετο από το μικτό, δηλαδή γίνεται σαφή διάκριση των λογαριασμών σε ομάδες λογαριασμών, σε ομάδες Ενεργητικού και Παθητικού, επομένως η ταξινόμηση των λογαριασμών σε ομάδες, γίνεται ανάλογα με τον τρόπο εμφάνισής τους στον Ισολογισμό. Το συγκεκριμένο κριτήριο το ακολουθεί η Γερμανία, η Ελβετία, η Ισπανία και η Αυστραλία.

1.6.3 Η κωδικοποίηση των λογαριασμών

Το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.) σε κάθε ομάδα λογαριασμών μπορεί να συμπεριλαμβάνει το πολύ δέκα πρωτοβάθμιους λογαριασμούς, δηλαδή σε ολόκληρο το σχέδιο των λογαριασμών μπορεί να συμπεριληφθούν το πολύ εκατό πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί.

Στο πρωτοβάθμιο επίπεδο, εμφανίζεται η γενική πληροφορία για το σύνολο του λογαριασμού, στο δευτεροβάθμιο επίπεδο συγκεντρωτικές πληροφορίες και στο τριτοβάθμιο επίπεδο αναλυτικότερες πληροφορίες.

1.6.4 Ο σκοπός και η σημασία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου

Το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο επιδιώκει το σχεδιασμό της λογιστικής κλίμακας, ο οποίος στηρίζεται στην τυποποίηση και απλούστευση της λογιστικής εργασίας των οικονομικών μονάδων, στηρίζεται στην εξασφάλιση σαφών και ορθών στοιχείων, καθώς και πληροφοριών που είναι σχετικές με την περιουσιακή διάρθρωση, την οικονομική κατάσταση και την δυνατότητα των οικονομικών μονάδων με αποτέλεσμα να διευκολύνει τους αρμόδιους στην λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων.

Σύμφωνα με το θεσμό του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου επιδιώκεται η αύξηση της παραγωγικότητας, η βοήθεια αρμόδιων στην άσκηση ορθολογικής κρατικής οικονομικής πολιτικής, η διευκόλυνση του έργου των κεντρικών κρατικών υπηρεσιών, η ανύψωση του επιπέδου του λογιστικού επαγγέλματος και τέλος η διευκόλυνση της εξειδικευμένης διδασκαλίας των λογιστικών μαθημάτων στις μέσες και ανώτατες σχολές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ

2.1 Η ιστορική αναδρομή των Προτύπων (IAS) και των χρηματοοικονομικών μέσων

Η πρώτη προσπάθεια για την ανάπτυξη ενός Προτύπου που θα χρησιμοποιούνταν για να αντιμετωπίσει λογιστικά θέματα που αφορούν τα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως αναγνώριση, αποτίμηση, έλεγχος απομείωσης και πρόσθετες πληροφορίες, άρχισε το 1988, όπου η τότε Διεθνής Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (IASB), αποφάσισε να δημιουργήσει μια κοινή επιτροπή για το θέμα αυτό, με το Ινστιτούτο των Ορκωτών του Καναδά (Canadian Institute of chartered Accountants).

Δημιούργημα αυτής της προσπάθειας ήταν το Προσχέδιο Προτύπου (Exposure Draft) υπ' αριθμόν 40, το οποίο εκδόθηκε για σχολιασμό το Σεπτέμβριο του 1991. Το Προσχέδιο αυτό δέχτηκε κριτικές που είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξουν κάποια πράγματα και να εκδοθεί ένα νέο Προσχέδιο τον Ιανουάριο του 1994 με το υπ' αριθμόν 48.

Τον Μάρτιο όμως του 1995 εκδόθηκε ένα άλλο Πρότυπο 32 (IAS), λόγω του ότι η IASB αποφάσισε να χωρίσει σε δύο φάσεις το Προσχέδιο 48, ύστερα από σχόλια που δέχτηκε, ξεκινώντας με την εμφάνιση των χρηματοοικονομικών μέσων στις οικονομικές καταστάσεις και πρόσθετων πληροφοριών.

Επίσης, θέματα που αφορούν την αναγνώριση (recognition), την διαγραφή (de recognition), την αποτίμηση, τον έλεγχο απομείωσης και την λογιστική της αντιστάθμισης (hedge accounting) των χρηματοοικονομικών μέσων ακυρώθηκαν και έτσι θα εξετασθούν στην επόμενη φάση. Έτσι λοιπόν, στις 17 Ιουνίου 1998 εκδόθηκε το Προσχέδιο Προτύπου υπ' αριθμόν 62, στο οποίο στηρίχθηκε το τελικό Πρότυπο (IAS 39), το οποίο εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 1998, με ισχύ από 01/01/2001.

Το IAS 39 είναι ένα Πρότυπο το οποίο έχει πολλές καινοτομίες, για τα χρηματοοικονομικά μέσα, επομένως είναι φυσικό να δέχεται κριτικές και παρατηρήσεις για την βελτίωση του. Μέχρι σήμερα στο Πρότυπο αυτό έχουν γίνει προσθήκες και βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη.

Στον παρακάτω πίνακα θα αναφέρουμε τα χρηματοοικονομικά μέσα με τα σχετικά Πρότυπα που αναφέρονται σε αυτά.

Τα θέματα τα οποία αντιμετωπίζονται	Σχετικό Πρότυπο
Έννοιες και ορισμοί	IAS 32
Αναγνώριση και διακοπή αναγνώρισης	IAS 39
Αποτίμηση	IAS 39
Λογιστική αντιστάθμιση	IAS 39
Κριτήρια διάκρισης μεταξύ Υποχρεώσεων και Καθαρής Θέσης	IAS 32
Συμψηφισμός στοιχείων Ενεργητικού και Υποχρεώσεων	IAS 32
Αποτίμηση των λογαριασμών σε ξένο νόμισμα	IAS 21
Γνωστοποιήσεις	IAS 7

2.2 Τραπεζική χρηματοοικονομική λογιστική και τραπεζικά μέσα

Τα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως διατυπώνονται από το IAS 32, περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς διαθεσίμων, τις χορηγήσεις, τις μετοχές, τα ομόλογα, τις καταθέσεις, τα γeros, τα παράγωγα κ.λπ., στοιχεία δηλαδή, που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 90% τόσο του Ενεργητικού, όσο και του Παθητικού των περισσότερων τραπεζών, σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι λάθος να θεωρούμε ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα μπορεί να τα συναντήσουμε μόνο στις τράπεζες. Τα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως ταμείο, πελάτες, προμηθευτές, δάνεια από τράπεζες κ.λπ., τα βρίσκουμε παντού, όπως και τα ποσοστά που καλύπτουν σ' έναν Ισολογισμό, διαφοροποιούνται ανάλογα με την επιχείρηση και τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται. Ειδικά όμως, όταν μιλάμε για Τραπεζική Λογιστική, κάνουμε λόγο για την λογιστική των χρηματοοικονομικών μέσων, το οποίο αντιμετωπίζεται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS) 21, 32, 39 και IFRS 7, καθώς και τις σχετικές διερμηνείες τους.

Η Τραπεζική Λογιστική δεν περιορίζεται και δεν εξαντλείται με την λογιστική των χρηματοοικονομικών μέσων. Η λογιστική των ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων, η λογιστική του φόρου εισοδήματος, οι ενοποιημένοι Ισολογισμοί και άλλα σοβαρά λογιστικά θέματα που απασχολούν τους υπεύθυνους των τραπεζών, με μεγαλύτερη όμως σημασία να αποδίδεται στα

χρηματοοικονομικά μέσα και τη λογιστική τους, αποτελώντας ένα κύριο χαρακτηριστικό της τραπεζικής επιχείρησης και γενικότερα των επιχειρήσεων του χρηματοοικονομικού τομέας της οικονομίας, όπως για παράδειγμα εταιρείες leasing, factoring κ.λπ.

2.3 Η έννοια του χρηματοοικονομικού μέσου

Το Πρότυπο 32, αναφέρει τις βασικές έννοιες και ορισμούς για τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε χρηματοοικονομική σύμβαση, η οποία δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του Ενεργητικού για μια επιχείρηση και μια χρηματοοικονομική Υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Για παράδειγμα, ένα ομόλογο είναι ένα χρηματοοικονομικό μέσο για την επιχείρηση που το κατέχει (πρώτη συμβαλλόμενη) αποτελώντας ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του Ενεργητικού, όμως για την επιχείρηση που το έχει εκδώσει (δεύτερη συμβαλλόμενη), είναι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Υποχρεώσεων.

Το ίδιο ισχύει και για μια μετοχή που είναι και αυτή χρηματοοικονομικό μέσο, όπου για την επιχείρηση που την κατέχει είναι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού και για την επιχείρηση που την έχει εκδώσει την μετοχή είναι ένα στοιχείο Καθαρής Θέσης.

2.4 Η έννοια του χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού (Financial Asset)

Σύμφωνα με το IAS 32, ως χρηματοοικονομικό στοιχείο του Ενεργητικού ορίζεται κάθε στοιχείο του Ενεργητικού που:

- ✓ Αφορά ταμειακά διαθέσιμα.
- ✓ Περιέχει ένα συμβατικό δικαίωμα για λήψη μετρητών ή ενός άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού από μία άλλη οικονομική μονάδα. Για παράδειγμα ένα δάνειο περιέχει συμβατικό δικαίωμα για λήψη μετρητών. Το ίδιο συμβαίνει και με μία ομολογία, μια τοποθέτηση σε μια τράπεζα κ.λπ. Αντίθετα, μια προκαταβολή σε έναν προμηθευτή δεν περιέχει συμβατικό δικαίωμα για λήψη μετρητών, αλλά για την λήψη εμπορευμάτων, πρώτων υλών κ.λπ. και για το λόγο αυτό δεν είναι

χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού. Ακόμη, δε αποτελούν χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού οι απαιτήσεις κατά των Φορολογικών Αρχών για φόρο εισοδήματος, γιατί οι απαιτήσεις αυτές προκύπτουν ύστερα από την εφαρμογή νόμων ή οδηγιών του Κράτους και δεν αποτελούν σημαντικό δικαίωμα. Το Πρότυπο 32, διευκρινίζει ότι οι όροι «σύμβαση» και «συμβατικό», αναφέρονται στην συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που έχει σαφείς οικονομικές συνέπειες τις οποίες τα μέρη δεν έχουν ή έχουν ελάχιστη διακριτική ευχέρεια να αποφύγουν, επειδή συνήθως η συμφωνία παράγει οικονομικά εκτελεστές υποχρεώσεις. Οι συμβάσεις για τα χρηματοοικονομικά μέσα μπορεί να λάβουν ποικίλες μορφές, οι οποίες δεν είναι απαραίτητο να είναι γραπτές.

- ✓ Περιέχει ένα συμβατικό δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοοικονομικού μέσου με μια άλλη οικονομική μονάδα με όρους πιθανά ευνοϊκούς.
- ✓ Αποτελεί στοιχείο Καθαρής Θέσης μιας άλλης επιχείρησης.
- ✓ Είναι συμβόλαιο, η τακτοποίηση του οποίου θα γίνει ή ενδέχεται να γίνει με μετοχές της ίδιας οικονομικής μονάδας.

2.5 Η έννοια του χρηματοοικονομικού στοιχείου των Υποχρεώσεων

Σύμφωνα με το IAS 32, ως χρηματοοικονομικό στοιχείο Υποχρεώσεων είναι κάθε στοιχείο Υποχρεώσεων που περιέχει συμβατική υποχρέωση:

- Ø Για παράδοση είτε μετρητών, είτε ενός άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του Ενεργητικού σε μια άλλη οικονομική μονάδα. Για παράδειγμα, το ποσό που κατέθεσε στην τράπεζα ένας πελάτης, είναι για την τράπεζα χρηματοοικονομικό στοιχείο Υποχρεώσεων, επειδή περιέχει συμβατική υποχρέωση της τράπεζας για παράδοση μετρητών κατά την λήξη της κατάθεσης. Από την άλλη πλευρά, οι προκαταβολές που λήφθηκαν από πελάτες έναντι παροχής σε αυτούς, προϊόντων ή υπηρεσιών, δεν αποτελούν χρηματοοικονομικό στοιχείο Υποχρεώσεων, γιατί δεν εκφράζουν συμβατική υποχρέωση για παράδοση μετρητών ή κάποιου άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του Ενεργητικού. Για τον ίδιο λόγο δεν ανήκουν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία οι μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού π.χ. προεισπραγμένα ενοίκια.

Επίσης, οι υποχρεώσεις προς τις Φορολογικές Αρχές για φόρο εισοδήματος, δεν μπορούν να ενταχθούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία Υποχρεώσεων, επειδή και στην περίπτωση των απαιτήσεων που

αναφέραμε, οι υποχρεώσεις αυτές δεν απορρέουν από διμερή σύμβαση, αλλά από υποχρεωτική εφαρμογή Νόμου.

- Ø Η για ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων με μια άλλη οικονομική μονάδα, υπό συνθήκες που είναι πιθανά δυσμενείς.
- Ø Είναι συμβόλαιο, η τακτοποίηση του οποίου θα γίνει ή ενδέχεται να γίνει με μετοχές της ίδιας της οικονομικής μονάδας.

2.6 Η έννοια της αναγνώρισης

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι και τις μέρες μας, το θέμα της αναγνώρισης εξακολουθεί να απασχολεί τον κόσμο, τόσο της θεωρίας και της πράξης.

Αναγνώριση είναι η διαδικασία ενσωμάτωσης στον Ισολογισμό ή στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων ενός κονδυλίου, που ανταποκρίνεται στον ορισμό του στοιχείου και πληρεί τα ακόλουθα στοιχεία για αναγνώριση:

-Είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη που συνδέονται με το στοιχείο θα εισαχθούν ή θα εξαχθούν από την οικονομική μονάδα και

-Το στοιχείο έχει ένα κόστος ή μια αξία που μπορεί να υπολογιστεί με αξιοπιστία.

2.6.1 Η έννοια της μελλοντικής εισροής ή εκροής οικονομικών ωφελειών

Η περίπτωση κάποιας εισροής ή εκροής οικονομικών ωφελειών στο μέλλον, θα πρέπει να εξετασθεί και κατά το στάδιο της αρχικής αναγνώρισης και κάθε φορά που συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις. Η έννοια του οφέλους σχετίζεται με το είδος του στοιχείου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1ο

Για ένα **μηχάνημα** όφελος είναι η χρησιμοποίησή του στην παραγωγική διαδικασία μέσα στον ωφέλιμο χρόνο ζωής του.

Σ' ένα **δάνειο** όφελος-εισροή, θα είναι η τοκοφόρος τοποθέτησή του και τελικά η είσπραξη του κεφαλαίου, όπως αυτό θα διαμορφωθεί μαζί με τους δεδουλευμένους και απαιτητούς τόκους.

Εν' αντιθέσει, από μια κατάθεση-εκροή οφέλους, θα είναι η καταβολή των τόκων στον καταθέτη και τελικά η εξόφληση του κεφαλαίου, όπως αυτό θα διαμορφωθεί μαζί με τους δεδουλευμένους και πληρωτέους τόκους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2ο

Έστω, ότι μια τράπεζα χορήγησε την 10/12/2010 ένα δάνειο 150.000€ σ' έναν πελάτη της, πιστώνοντας τον λογαριασμό που τηρεί ο πελάτης στην τράπεζα. Η εγγραφή είναι η ακόλουθη:

Χρέωση: Χορηγήσεις/Πελάτης	150.000€	
Πίστωση: Καταθέσεις/Πελάτης		150.000€

Με την έννοια «χορηγήσεις» εννοούμε ότι η τράπεζα προσδοκά οικονομικά οφέλη στο τέλος από αυτό το στοιχείο.

Αν το δάνειο είναι πολυετές η εξέταση για την εισροή οικονομικών ωφελειών, πρέπει να γίνεται κάθε φορά που συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις.

Αν για παράδειγμα την 31/12/2014, η τράπεζα διαπιστώσει ότι ο πελάτης της πτώχευσε, σημαίνει ότι το στοιχείο Ενεργητικού «χορηγήσεις», δημιουργεί αβεβαιότητα για τα οικονομικά οφέλη της τράπεζας στο μέλλον.

2.6.2 Η αξιοπιστία της επιμέτρησης

Εάν για τον προσδιορισμό της αξίας μιας απαίτησης ή ενός εσόδου, δεν υπάρχουν επαρκεί και ασφαλή δεδομένα, τα στοιχεία αυτά δεν αναγνωρίζονται. Για παράδειγμα, η φήμη και η πελατεία, που δημιουργεί (και όχι αυτή που αγοράζει) μια επιχείρηση είναι σοβαρό στοιχείο του Ενεργητικού της. Επειδή όμως, η αξία της δεν μπορεί να αναγνωριστεί με αξιοπιστία, δεν καταχωρείται.

Το ίδιο συμβαίνει και με το ανθρώπινο δυναμικό μιας επιχείρησης, καθώς αποτελεί ένα ιδιαίτερο, σημαντικό κεφάλαιο για ορισμένες επιχειρήσεις, αλλά το κεφάλαιο αυτό δεν καταχωρείται, λόγω των δυσκολιών προσέγγισης της αξίας.

2.6.3 Χρόνος αναγνώρισης

Δεν πρέπει να θεωρείται πάντα ως κάτι δεδομένο, το πότε χρονικά θα αναγνωριστεί ένα στοιχείο στους λογαριασμούς Ενεργητικού ή στους λογαριασμούς Αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με το IAS 39, κάθε οικονομική μονάδα οφείλει να αναγνωρίσει στον Ισολογισμό της ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού ή Υποχρεώσεων, όταν και μόνον όταν καταστεί συμβαλλόμενο μέρος στην σύμβαση που περιέχει

τους όρους έκθεσης του χρηματοοικονομικού μέσου. Η εξέταση θα γίνει στα πλαίσια του ισχύοντος δικαίου στη χώρα που γίνεται η έκδοση του χρηματοοικονομικού μέσου.

Στην περίπτωσή μας, η εξέταση γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες του Αστικού Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα, οι οποίοι συμπίπτουν με τους κανόνες που ισχύουν σε όλες τις χώρες του δυτικού κόσμου. Συγκεκριμένα:

Τα δάνεια ανήκουν στις λεγόμενες παραδοτικές ή re καταρτιζόμενες συμβάσεις, που σημαίνει ότι, για να γεννηθεί οποιοδήποτε είδους απαίτηση από δάνειο, θα πρέπει να γίνει μεταβίβαση της κυριότητας των χρημάτων στον δανειολήπτη (Α.Κ. 806). Άρα, για να αναγνωριστεί ένα δάνειο δεν αρκεί μόνο η υπογραφή της σύμβασης του δανείου, αλλά ταυτόχρονα απαιτείται και η καταβολή των χρημάτων στον δανειολήπτη.

Οι ομολογίες είναι ανώνυμα χρεόγραφα που περιέχουν υπόσχεση πληρωμής του εκδότη στον κομιστή του τίτλου (Α.Κ. 888). Επομένως, μια οικονομική μονάδα καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος σε μια ομολογία όταν έχει αποκτήσει την κυριότητα του τίτλου.

Στην κοινή κατάθεση, η τράπεζα αποκτά κυριότητα στο ποσό των χρημάτων που κατατίθεται και γι' αυτό καθίσταται δανειολήπτης. Η δε σύμβαση μεταξύ του καταθέτη και της τράπεζας, θεωρείται σύμβαση δανείου. Επομένως, η τράπεζα καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση από την στιγμή που θα παραλάβει κατά κυριότητα το σχετικό ποσό από τον καταθέτη.

Όπως αναφέρουμε και στις ομολογίες, η οικονομική μονάδα για να αναγνωρίσει υποχρέωση από ομολογίες θα πρέπει να έχει υπογράψει τους σχετικούς τίτλους και να τους έχει μεταβιβάσει κατά κυριότητα σε τρίτους. Επομένως, η υπογραφή της σύμβασης που περιέχει τους όρους έκθεσης ενός ομολογιακού δανείου, δεν γεννά από μόνη της υποχρέωση για αναγνώριση δανείου, αλλά παράλληλα απαιτείται και η υπογραφή και η παράδοση των τίτλων στους ομολογιούχους δανειστές. Αυτό σημαίνει ότι οι τίτλοι τίθενται σε κυκλοφορία.

2.7 Διακοπή αναγνώρισης ή διαγραφή

Σύμφωνα με το IAS 39, μια οικονομική μονάδα έχει το δικαίωμα να διαγράψει ολόκληρο ή μέρος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού ή Παθητικού, αντίστοιχα.

2.7.1 Διακοπή αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του Ενεργητικού

Η διαγραφή χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού, γίνεται όταν και μόνο όταν:

- Τα συμβατικά δικαιώματα στις χρηματοροές έχουν λήξει.
- Έχει μεταφέρει τους κινδύνους που είναι σύμφυτοι με την κατοχή του στοιχείου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μια τράπεζα έχει στο Ενεργητικό της ένα δάνειο, του οποίου η δόση λήγει σήμερα. Αν ο πελάτης προσέλθει και καταβάλλει την δόση του, η τράπεζα οφείλει να διαγράψει πλήρως το δάνειο από τα στοιχεία του Ενεργητικού, γιατί δεν έχει άλλα δικαιώματα που να απορρέουν από την δανειακή σύμβαση. Τα δικαιώματα έληξαν με την είσπραξη και της τελευταίας δόσης-χρηματοροής. Αντίθετα, αν ο πελάτης πληρώσει μέρος της δόσης, η τράπεζα οφείλει να διαγράψει, ανάλογα, μέρος της απαίτησης.

2.7.2 Διακοπή αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου Υποχρεώσεων

Διακοπή αναγνώρισης, σε αυτή την περίπτωση έχουμε μόνο όταν η σχετική συμβατική υποχρέωση, έχει τακτοποιηθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μια επιχείρηση οφείλει σε μια τράπεζα 1.500.000€ από δάνεια. Αν γίνει ρύθμιση μεταξύ επιχείρησης και τράπεζας, μπορεί η τράπεζα να συμφωνήσει να διαγραφεί χρέος ύψους 600.000€. Τότε μεταξύ της επιχείρησης και της τράπεζας γίνεται ανταλλαγή ενός χρηματοοικονομικού μέσου, στην περίπτωση μας με το δάνειο ύψους 1.500.000€ με άλλο δάνειο ύψους 900.000€. Σύμφωνα με το IAS 39, για την επιχείρηση αυτό σημαίνει διαγραφή μιας υποχρέωσης ύψους 1.500.000€ και αναγνώριση άλλης υποχρέωσης ύψους 900.000€. Η διαφορά των 600.000€ που θα προκύψουν, θα πρέπει να αναγνωριστεί από την επιχείρηση στα αποτελέσματα χρήσης ως κέρδος.

2.8 Εισαγωγή στο θέμα της αποτίμησης

Το θέμα της αποτίμησης ασχολείται με τα στοιχεία του Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων μιας επιχείρησης. Η αποτίμηση αποτελούσε ένα από τα δυσκολότερα θέματα της λογιστικής.

Γενικά, υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ των φυσικών και οικονομικών επιστημών για το τι αυτό έχει σημασία στην κατοικία. Πολλές γενιές θεωρητικών της λογιστικής, έχουν προσπαθήσει να δώσουν μια τεκμηριωμένη απάντηση για το ποια απ' όλες τις οικονομικές εκφάνσεις είναι η πιο χρήσιμη που θα οδηγήσει τους χρήστες στη λήψη των πιο σωστών οικονομικών αποφάσεων.

2.9 Η έννοια και οι αρχές του ιστορικού κόστους

Η βασική αρχή του ιστορικού κόστους είναι όλα τα στοιχεία του Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων μιας επιχείρησης που πρέπει να αποτιμώνται στην αρχική αξία κτήσεως, εκτός εάν πρόκειται να γίνει αναγνώριση για απομείωση της αξίας του Ενεργητικού.

Για παράδειγμα, όταν έχω αγοράσει ένα εμπόρευμα 1.500€ και η τρέχουσα αξία του είναι 1.050€, η αποτίμηση πρέπει να γίνει στο ποσό των 1.050€ για να εμφανιστεί η απομείωση που έχει υποστεί αξία του εμπορεύματος. Έτσι λέμε, ότι η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται στην χαμηλότερη τιμή ανάμεσα στην αξία κτήσης και την τρέχουσα αξία.

Εκτός από την παραπάνω αρχή, η έννοια του ιστορικού κόστους έχει και τις εξής αρχές:

- Η αρχή της σύνεσης:

Με βάση την αρχή αυτή οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές θα πρέπει να αναγνωρίζονται άμεσα, όχι όμως και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη.

- Η αρχή της πραγματοποιήσεως του αποτελέσματος:

Εδώ τα κέρδη πρέπει να αναγνωρίζονται μόνο αν έχουν πραγματοποιηθεί. Η αρχή αυτή είναι ίδια με την αρχή της σύνεσης, διατυπωμένη με άλλο τρόπο.

- Η υπόθεση για σταθερή αξία του νομίσματος:

Η αρχή του ιστορικού κόστους προϋποθέτει ότι η επιχείρηση δεν λειτουργεί σε χώρα όπου επικρατούν συνθήκες υψηλού πληθωρισμού, γιατί σε αντίθεση περίπτωση, τίθεται σοβαρό πρόβλημα συγκρίσεως των μεγεθών και απαιτείται η εφαρμογή ειδικών κανόνων αποτίμησης.

- Η αρχή της αντιπαράθεσως εσόδων και εξόδων:

Η αρχή αυτή συσχετίζει τα κόστη (επενδύσεις) στα οποία υποβλήθηκε μια επιχείρηση τα προηγούμενα χρόνια, με τα έσοδα που απέδωσαν οι επενδύσεις αυτές. Ο λογιστής της επιχείρησης πρέπει να αποφασίσει ποια κόστη εξέπνευσαν και πρέπει να γίνουν έξοδα.

2.10 Η έννοια της εύλογης αξίας

Σύμφωνα με το Πρότυπο 32, ως *εύλογη αξία* ορίζεται το ποσό με το οποίο ένα στοιχείο Ενεργητικού θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή ένα στοιχείο Υποχρεώσεων να διακανονιστεί, μεταξύ μερών που ενεργούν ευσυνειδήτητα και με την θέλησή τους στα πλαίσια μιας συναλλαγής που γίνεται με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Αν μια επιχείρηση έχει μια απαίτηση 80.000€ που είναι εισπρακτέα μετά από 2 χρόνια, το ποσό αυτό δεν αντιπροσωπεύει την εύλογη αξία, γιατί η συγκεκριμένη απαίτηση δεν θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή να πωληθεί σε μια άλλη επιχείρηση με αυτή την τιμή, γιατί η επιχείρηση που θα την αγόραζε θα έπρεπε να λάβει υπόψη την χρονική αξία του χρήματος. Αν το τρέχον επιτόκιο για μια τέτοια απαίτηση είναι 10%, τότε η εύλογη αξία της απαίτησης είναι:

$$80.000\text{€}(1+0,1)^2 = 66.115,70\text{€}$$

Για να καταχωρήσουμε πλήρως την έννοια της εύλογης αξίας πρέπει να διευκρινίσουμε τα εξής:

α) Η τιμή αγοράς είναι η ιδανικότερη προσέγγιση για την εύλογη αξία, αν η αγορά που διαπραγματεύεται το χρηματοοικονομικό μέσο διαθέτει ρευστότητα και γενικά όλα τα χαρακτηριστικά μιας αγοράς που είναι ενεργή.

Μια αγορά σύμφωνα με το Πρότυπο 36 και 38, θεωρείται ενεργή όταν:

- Τα στοιχεία που διαπραγματεύονται είναι ομοιογενή.
- Υπό ομαλές συνθήκες υπάρχουν πρόθυμοι αγοραστές και πωλητές.
- Οι τιμές των στοιχείων είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Ως τιμή αγοράς θεωρείται:

- Στην περίπτωση που γίνεται αποτίμηση στοιχείων Ενεργητικού που υπάρχουν ή στοιχείων Υποχρεώσεων που πρόκειται να εκδοθούν ή αποκτηθούν (τιμή αγοράς).
- Στην περίπτωση που γίνεται αποτίμηση στοιχείων Ενεργητικού που πρόκειται να αποκτηθούν ή στοιχείων Υποχρεώσεων που υπάρχουν (τιμή πώλησης).

β) Σύμφωνα με το Πρότυπο 39, αν δεν υπάρχει αγορά με τα προαναφερόμενα χαρακτηριστικά, η εύλογη αξία μπορεί να υπολογιστεί με αξιοπιστία:

- Στην περίπτωση ενός ομολόγου, όταν αυτό έχει αξιολογηθεί από ανεξάρτητο οίκο αξιολόγησης. Η εύλογη αξία υπολογίζεται με προεξόφληση των μελλοντικών ροών, χρησιμοποιώντας το ανάλογο επιτόκιο εξόφλησης.
- Στην περίπτωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων, όταν υπάρχει κατάλληλος τρόπος αποτίμησης, επειδή τα δεδομένα προέρχονται από ενεργές αγορές.

2.11 Η δομή του Προτύπου 39 σχετικά με τα θέματα της αποτίμησης

Με την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών μέσων αποκλειστική αρμοδιότητα έχει το Πρότυπο 39, στις παραγράφους 43-57, αντιμετωπίζει το όλο θέμα ως ένα σύνολο δύο χωριστών ενοτήτων, αυτές είναι οι εξής:

- § Η αποτίμηση (μέτρηση) κατά τη φάση της αρχικής αναγνώρισης (παράγραφοι 43-44).
- § Η αποτίμηση μετά την αρχική αναγνώριση, στις περιπτώσεις που δεν αποτελούν μέρος μιας σχέσεως αντιστάθμισης (παράγραφοι 45-47).

2.11.1 Αποτίμηση κατά τη φάση της αρχικής αναγνώρισης

Όταν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού ή Υποχρεώσεων καταχωρείται για πρώτη φορά, η καταχώρησή του γίνεται στην εύλογη αξία. Τα έξοδα συναλλαγής που έχουν σχέση με την απόκτηση ή την έκδοση του χρηματοοικονομικού στοιχείου Ενεργητικού ή Υποχρεώσεων, αντίστοιχα, περιλαμβάνονται στην αρχική μέτρηση με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με μεταφορά της διαφοράς στα αποτελέσματα (Πρότυπο 39).

2.11.2 Αποτίμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού μετά την αρχική αναγνώριση

Μετά την αρχική αναγνώριση για την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού, το Πρότυπο 39 (παράγραφος 45), διαιρεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες:

- Ø Δάνεια και απαιτήσεις (loans and receivables).
- Ø Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη (held-to-maturity investments).
- Ø Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση (available-for-sale financial assets).
- Ø Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού αποτυπωμένα στην εύλογη αξία με μεταφορά της εκάστοτε διαφοράς στα αποτελέσματα (financial assets at fair value through profit or loss).

2.12 Δάνεια και απαιτήσεις (loans and receivables)

Σύμφωνα με το Πρότυπο 39, στην κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις» εντάσσονται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού τα οποία:

- ✓ Έχουν καθορισμένες ή μπορούν να καθοριστούν πληρωμές.
- ✓ Δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά.

Στην κατηγορία αυτή δεν εντάσσονται τα παράγωγα, καθώς και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού που πληρούν τα ανωτέρω, όμως:

- Δημιουργούνται με σκοπό να πωληθούν άμεσα. Τα στοιχεία αυτά εντάσσονται στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο.
- Κατά την αρχική αναγνώριση, η οικονομική μονάδα επιλέγει να τα εντάξει στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο ή στο χαρτοφυλάκιο που θα αποτιμάται στη εύλογη αξία με μεταφορά στα αποτελέσματα.
- Ο κάτοχος του στοιχείου ενδέχεται να μην ανακτήσει σημαντικό μέρος από την αρχική επένδυση. Τα στοιχεία αυτά εντάσσονται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο.

2.13 Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι την λήξη (held-to-maturity investments)

- Γενικά:

Ως επενδύσεις που κρατούνται μέχρι την λήξη, ορίζονται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού που έχουν σταθερές ή μπορούν να καθοριστούν σειρές πληρωμών και καθορισμένη λήξη, τα οποία η οικονομική μονάδα έχει την

εκφρασμένη βούληση και διαπιστωμένη ικανότητα να κρατήσει μέχρι την λήξη τους.

Τα μερίσματα που μπορεί να λάβει ο κάτοχός μας, μετοχών, ποικίλουν από χρόνο σε χρόνο, επιπλέον οι μετοχές δεν έχουν συγκεκριμένη λήξη. Για το λόγο αυτό δεν μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία των επενδύσεων που κρατούνται μέχρι τη λήξη. Ομοίως και τα δάνεια και οι απαιτήσεις.

Επομένως συμπεραίνουμε ότι τα ομόλογα και ιδιαίτερα μεταβλητού επιτοκίου, είναι αυτά που συγκεντρώνουν όλα εκείνα τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά που μας επιτρέπουν να κατατάξουμε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού στην κατηγορία των επενδύσεων που κρατούνται μέχρι τη λήξη. Στην κατηγορία που θα κρατηθεί μέχρι την λήξη, δεν μπορούμε να κατατάξουμε ομόλογα για τα οποία ο κάτοχος έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον εκδότη την πρόωγη αποπληρωμή τους και αυτό γιατί, για να αγοράσει αυτό το δικαίωμα ο κάτοχος κατέβαλε τίμημα. Επόμενο είναι κάποια στιγμή να πωλήσει το ομόλογο και όχι να το κρατήσει μέχρι την λήξη.

- Η έννοια της εκφρασμένης βούλησης (positive intent):

Με βάση το Πρότυπο 39, οι περιπτώσεις που μια οικονομική μονάδα δεν θεωρείται ότι έχει την βούληση να κρατήσει ένα ομόλογο μέχρι την λήξη είναι οι ακόλουθες:

α) Όταν η οικονομική μονάδα επιθυμεί να κρατήσει το ομόλογο για μια απροσδιόριστη χρονική περίοδο, αυτό σημαίνει, ότι η επιχείρηση δεν είναι σίγουρη αν θα κρατήσει το ομόλογο μέχρι την λήξη. Μπορεί ναι, μπορεί όμως και όχι.

β) Όταν η οικονομική μονάδα είναι έτοιμη να πωλήσει το ομόλογο ανεξάρτητα με τους κινδύνους που μπορεί να συνοδεύονται με ένα ομόλογο.

γ) Όταν ο εκδότης το ομολόγου έχει το δικαίωμα να το εξαγοράσει σε τιμή σημαντικά κατώτερη από το αναπόσβεστο κόστος.

- Η έννοια της διαπιστωμένης ικανότητας (demonstrated ability):

Μια επιχείρηση θεωρείται ότι δεν έχει διαπιστωμένη ικανότητα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Όταν η επιχείρηση δεν έχει τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά μέσα για την χρηματοδότηση του ομολόγου μέχρι την λήξη του ή

β) όταν η επιχείρηση υπόκειται σε κάποιο περιορισμό που της δημιουργεί εμπόδια στο να κρατήσει το ομόλογο μέχρι την λήξη του.

Το θέμα της εκφρασμένης βούλησης, αλλά και εκείνο της διαπιστωμένης ικανότητας πρέπει να εξετάζονται, τόσο κατά την αγορά του ομολόγου, όσο και κάθε φορά που συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις.

- Η «μόλυνση» του χαρτοφυλακίου και οι επιπτώσεις της:

Αν η επιχείρηση δημιουργεί αμφιβολίες με τις πράξεις και τη συμπεριφορά της, τιμωρείται με την ποινή της «μόλυνσης» (tainting rule). Η τιμωρία θα είναι ότι ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο που έχει χαρακτηριστεί ως επένδυση που θα κρατηθεί μέχρι την λήξη, αποχαρακτηρίζεται και εντάσσεται στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο. Ακόμη και οι μη επιτρεπόμενες πράξεις που έκανε η επιχείρηση αφορούν ένα μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου, ο αποχαρακτηρισμός επεκτείνεται σε όλο το χαρτοφυλάκιο. Αυτό δηλαδή, που επικράτησε να λέγεται «μόλυνση».

Έπειτα, ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο αποτιμάται στην εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσεως και εύλογης αξίας μεταφέρεται στην Καθαρή Θέση.

Η τιμωρία λήγει στο τέλος του μεθεπόμενου έτους από το έτος «μόλυνσης». Αν η «μόλυνση» έγινε τον Ιανουάριο του 2009, η τιμωρία θα διαρκέσει μέχρι και την 31/12/2011.

Όταν λήξει ο χρόνος τιμωρίας του χαρτοφυλακίου, θεωρείται ότι, «αποκαθάρθηκε» και η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει εκ νέου την κατηγορία του χαρτοφυλακίου που κρατείται μέχρι την λήξη. Ως κόστος κτήσεως του χαρτοφυλακίου, λαμβάνεται η τρέχουσα τιμή κάθε τίτλου στην οποία έχει αποτιμηθεί πριν την μεταφορά.

Το Πρότυπο 39, επιβάλλει αυτή την αυστηρή τιμωρία, διότι θεωρεί πως όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, πρέπει να αποτιμώνται σε τρέχουσες τιμές. Η αποτίμηση, στο κόστος κτήσεως μπορεί να γίνει μόνο εφόσον μια επιχείρηση έχει την θέληση και την ικανότητα να κρατήσει ένα συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο μέχρι την λήξη. Το Πρότυπο γι' αυτή την εξαίρεση θέτει αυστηρούς όρους.

- Πράξεις που δεν προκαλούν «μόλυνση»:

Το Πρότυπο 39, προβλέπει ότι δεν επέρχονται τα αποτελέσματα της «μόλυνσης» όταν οι πωλήσεις ή οι μεταφορές σε άλλες κατηγορίες:

α) Έγιναν τόσο κοντά στην ημερομηνία λήξης του ομολόγου ή την ημερομηνία εξάσκησης από μέρους του εκδότη του δικαιώματος εξαγοράς, που τυχόν μεταβολές στο επίπεδο των επιτοκίων δεν θα είχαν σημαντική επίδραση στην τρέχουσα αξία των ομολόγων.

β) Έγιναν αφού ο κάτοχος του ομολόγου είχε εισπράξει το σύνολο σχεδόν του αρχικού κεφαλαίου. Αυτό συμβαίνει όταν ο εκδότης του ομολόγου έχει κανονίσει μαζί με τους τόκους να πληρώνει και μέρος του κεφαλαίου στα πλαίσια απόσβεσης του αρχικού κεφαλαίου.

γ) Οφείλονται σ' ένα γεγονός που είναι εκτός του ελέγχου της οικονομικής μονάδας και το οποίο δεν ήταν δυνατόν λογικά να προβλεφθεί.

δ) Οφείλονται σε σημαντική επιδείνωση της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη.

ε) Οφείλονται σε σημαντική μεταβολή του τρόπου φορολόγησης των τοκομεριδίων.

ζ) Έγιναν σε συνέχεια ενός εταιρικού μετασχηματισμού (συγχώνευση, εξαγοράς κ.λπ.) και στην προσπάθεια να μην μεταβληθεί η θέση ή η πολιτική της επιχείρησης.

η) Έγιναν προκειμένου, η οικονομική μονάδα να προσαρμοστεί σε μεταβολές του καταστατικού της, που καθορίζουν είτε το είδος, είτε το ύψος των επενδύσεων που μπορεί να πραγματοποιήσει.

θ) Έγιναν προκειμένου, το χαρτοφυλάκιο της οικονομικής μονάδας να μειωθεί σε τέτοια επίπεδα, που να ικανοποιούν τις αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις που επιβάλλουν οι εποπτικές αρχές.

Ως συμπέρασμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι στην κατηγορία των επενδύσεων που κρατούνται μέχρι την λήξη, εντάσσουμε τα ομόλογα, που η επιχείρηση έχει την εκπεφρασμένη βούληση, αλλά και την διαπιστωμένη ικανότητα να κρατήσει μέχρι την λήξη. Τα ομόλογα αυτά είναι κυρίως μεταβλητού επιτοκίου. Στην ίδια κατηγορία θα μπορούσαμε να εντάξουμε και ομόλογα σταθερού επιτοκίου, αλλά τα ομόλογα αυτά είναι πολύ ευαίσθητα στις μεταβολές των επιτοκίων, με αποτέλεσμα να δοκιμάζεται η βούληση της επιχείρησης να τα κρατήσει μέχρι τη λήξη.

Αντίθετα, τα ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου έχουν πολύ μικρό βαθμό ευαισθησίας στις μεταβολές των επιτοκίων και προσφέρονται για μακροχρόνιες τοποθετήσεις, αφού ο κάτοχος των ομολόγων αυτών έχει σκοπό να λαμβάνει μια ικανοποιητική απόδοση σε τόκους, γίνεται σε μικρά χρονικά διαστήματα (τρίμηνο, εξάμηνο, έτος), σε αντίθεση με τα ομόλογα σταθερού επιτοκίου, που το επιτόκιο τους είναι σταθερό από την έκδοση μέχρι και την λήξη τους.

2.14 Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού αποτιμώμενα στην εύλογη αξία με μεταφορά της διαφοράς στα αποτελέσματα (financial assets at fair value through profit and loss)

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τις ακόλουθες δύο υποκατηγορίες:

Ø Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού για εμπορικούς σκοπούς (held for trading):

Είναι εκείνα που αποκτούνται ή παράγονται από την ίδια επιχείρηση, με σκοπό την πραγματοποίηση κέρδους από βραχυχρόνιες διακυμάνσεις της τιμής τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1ο

Αν μια τράπεζα πιστεύει ότι τα επιτόκια θα μειωθούν στο επόμενο τρίμηνο και για το λόγο αυτό αγοράζει σήμερα ομόλογα σταθερού επιτοκίου με στόχο το κέρδος από την πώληση των ομολόγων, το χαρτοφυλάκιο αυτό πρέπει να χαρακτηριστεί ως εμπορικό.

Σε αυτή την κατηγορία κατατάσσεται επίσης και οποιοδήποτε στοιχείο Ενεργητικού, ανεξάρτητα από το σκοπό για τον οποίο αρχικά αποκτήθηκε, αν ανήκει σε κατηγορία που υπάρχουν τεκμήρια, ότι γίνονται πράξεις με σκοπό την αποκόμιση κερδών σε σύντομο χρονικό διάστημα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2ο

Μια τράπεζα αγοράζει αρχικά 100 μετοχές της εταιρείας «Α», τις οποίες κατατάσσει στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο. Οι τιμές των μετοχών αυξάνονται και η τράπεζα πωλεί 40 από αυτές τις μετοχές. Στη συνέχεια οι τιμές των μετοχών μειώνονται και η τράπεζα ξαναγοράζει μετοχές της εταιρείας «Α».

Σε αυτή την περίπτωση το σύνολο των μετοχών της «Α» που κατέχει η τράπεζα κινδυνεύει να χαρακτηριστεί εμπορικό, αν τέτοιες πράξεις επαναληφθούν. Εκείνο δηλαδή, που έχει σημασία είναι η ενεργός διαχείριση του χαρτοφυλακίου και όχι μεμονωμένες πράξεις αγοράς και πωλήσεως. Με την έννοια ενεργό διαχείριση εννοούμε πράξεις σύντομης διάρκειας, που σκοπό έχουν να αξιοποιήσουν ευκαιρίες από μια αγορά που παρουσιάζει διακυμάνσεις προσωρινού χαρακτήρα.

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο αποτιμάται στην εύλογη αξία και κάθε διαφορά μεταξύ τρέχουσας εύλογης αξίας και προηγούμενης εύλογης αξίας ή του αρχικού κόστους κτήσεως, μεταφέρεται απευθείας στα Αποτελέσματα Χρήσεως.

- Ø Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού που η επιχείρηση κατά την αρχική αναγνώριση καθορίζει ότι θα τα αποτιμά στην εύλογη αξία με μεταφορά της διαφοράς στα αποτελέσματα.

Η υποκατηγορία αυτή προστέθηκε στο Πρότυπο προκειμένου να δώσει τη δυνατότητα στις οικονομικές μονάδες, να αποτιμούν στην εύλογη αξία, τόσο στοιχεία Ενεργητικού όσο και Υποχρεώσεων, τα οποία θα ορίζουν στην φάση της αρχικής αναγνώρισης, με τον τρόπο αυτό θα είναι δυνατόν δάνεια (στοιχεία Ενεργητικού) ή ομολογιακά δάνεια (στοιχεία Υποχρεώσεων) ή άλλα στοιχεία Ενεργητικού και Υποχρεώσεων, να αποτιμώνται στην εύλογη αξία, κάτι που δεν προβλεπόταν στην αρχική έκδοση του Προτύπου.

Δεν μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή επενδύσεις σε μετοχές, που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά και δεν είναι δυνατό να προσεγγιστεί με άλλο τρόπο η εύλογη αξία τους.

2.15 Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση (available-for-sale financial assets)

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση, ορίζονται αρνητικά και είναι κάθε στοιχείο που δεν ανήκει στις προηγούμενες κατηγορίες.

Οι μέτοχοι που δεν ανήκουν στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο κατατάσσονται υποχρεωτικά στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο, δεδομένου ότι από τη φύση τους δεν μπορούν να ανήκουν στην κατηγορία των δανείων και απαιτήσεων, ούτε όμως και στο χαρτοφυλάκιο που κρατούνται μέχρι τη λήξη, επειδή οι μετοχές δεν έχουν συγκεκριμένη λήξη. Στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο, εντάσσονται επίσης και τα ομόλογα και σταθερού και μεταβλητού επιτοκίου.

Το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο, αποτιμάται στην εύλογη αξία του. Κάθε διαφορά απευθείας, (δηλαδή χωρίς να περάσει πρώτα από το λογαριασμό των Αποτελεσμάτων), στην Καθαρή Θέση, όπου θα παραμείνει προσωρινά και μέχρι την πώληση ή διαγραφή του περιουσιακού στοιχείου, δεδομένου ότι τότε, ότι ποσό έχει επηρεάσει απευθείας την Καθαρή Θέση, θα πρέπει να μεταφερθεί στα αποτελέσματα. Ουσιαστικά πρόκειται για το αποτέλεσμα της ανακύκλωσης (recycling effect).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

3.1 Η έννοια των μη εξυπηρετούμενων δανείων

Ως αυστηρός ορισμός της έννοιας της καθυστέρησης από νομική άποψη είναι σύμφωνα με το άρθρο 341 Α.Κ. «αν για την εκπλήρωση παροχής συμφωνηθεί ορισμένη ημέρα, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος την παρέλευση της ημέρας αυτής». Αν ληφθεί υπ' όψη ότι στα δάνεια και γενικά στις πιστωτικές συμβάσεις ο χρόνος εξυπηρέτησης ορίζεται με ακρίβεια, αυτό σημαίνει ότι ως καθυστέρηση θεωρείται η υπερημερία του δανειολήπτη/πιστούχου έστω και για μία ημέρα.

Σε αντίθεση με την τραπεζική πρακτική όπου ορίζονται ως καθυστερήσεις μόνο ληξιπρόθεσμες οφειλές των πελατών που υπερβαίνουν σε καθυστέρηση τους 3 μήνες. Γι' αυτό το λόγο οι καθυστερήσεις μέχρι 3 μήνες θεωρούνται απλές καθυστερήσεις και οι πάνω από 3 μήνες οριστικές, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα δάνεια της κατηγορίας αυτής να ονομάζονται ειδικότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (non-performing bans).

Βέβαια, όπως προκύπτει από έρευνα που έγινε το 2003 από την Standard & Poors, ο όρος των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν έχει υιοθετηθεί από όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται διαφορές από τράπεζα σε τράπεζα.

Έτσι για παράδειγμα, στην Ελλάδα για να χαρακτηριστεί ένα δάνειο ως μη εξυπηρετούμενο, απαιτείται αφενός μεν οι καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του κεφαλαίου ή των τόκων, να υπερβαίνουν τις 90 ημέρες, αφετέρου να έχει γίνει καταγγελία της δανειακής σύμβασης. Σε άλλες χώρες, η καθυστέρηση στην εξυπηρέτηση ορίζεται μικρότερη ή μεγαλύτερη από τις 90 ημέρες, μπορεί δε να συνδυάζεται με την ύπαρξη ή μη εξασφαλίσεων επί του δανείου.

3.2 Η σχέση των Προτύπων με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Οι καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του κεφαλαίου ή και των τόκων ενός δανείου αποτελούν σημαντικό λόγο για την διενέργεια ελέγχου απομείωσης του, αλλά ο όρος «μη εξυπηρετούμενα δάνεια» δεν αποτελούν έως σήμερα μέρος της λογιστικής ορολογίας.

Ο όρος αυτός δεν έχει αποκτήσει απόλυτα καθορισμένο περιεχόμενο, με αποτέλεσμα η σύγκριση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου από τράπεζα σε τράπεζα, να μην είναι διαθέσιμη.

Το Διεθνές Πρότυπο στην προσπάθειά του να εντάξει τον όρο στην λογιστική ορολογία, στο Προσχέδιο του Προτύπου που κυκλοφόρησε στις 05/11/2009, είχε τον ακόλουθο ορισμό:

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι αυτά που έχουν καθυστερήσει στην εξυπηρέτησή τους πάνω από 90 ημέρες ή εκείνα που είναι μη εισπράξιμα.

3.3 Απομείωση της αξίας των δανείων

Γενικά, η απομείωση της αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Ενεργητικού προβλέπεται από το Πρότυπο 39.

Σύμφωνα με το Πρότυπο απομείωσης της αξίας ενός δανείου, έχουμε στην περίπτωση που το υπόλοιπο του δανείου είναι μεγαλύτερο από το ποσό που αναμένεται να εισπραχθεί από το δάνειο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω ότι έχουμε δανείσει σε μια επιχείρηση 10.000€ και το υπόλοιπο του δανείου είναι σήμερα 60.000€. Αν η επιχείρηση αντιμετωπίζει προβλήματα και αναμένουμε ότι θα εισπράξουμε έναντι της απαίτησής μας ποσό 40.000€, τότε λέμε ότι η αξία του δανείου έχει απομειωθεί κατά 20.000€

Η απομείωση της αξίας ενός δανείου και γενικότερα μιας απαίτησης από έναν πελάτη, είναι σύνηθες φαινόμενο στην τραπεζική πρακτική, που έχει επιπτώσεις στην κερδοφορία των τραπεζών και στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται κάθε φορά από τις τράπεζες, θα πρέπει να εξετάσουν το σύνολο του χαρτοφυλακίου για να διαπιστώσουν αν υπάρχουν περιπτώσεις που θα πρέπει να προβούν σε αναγνώριση της απομείωσης της αξίας τους.

Ο έλεγχος αυτός, μπορεί να γίνεται για κάθε μια περίπτωση χωριστά ή για το σύνολο μιας συγκεκριμένης κατηγορίας δανείων, που εμφανίζει κοινά χαρακτηριστικά και έχει ενιαίο τρόπο αξιολόγησης. Κοινά χαρακτηριστικά

εμφανίζουν για παράδειγμα τα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, τα δάνεια με πιστωτικές κάρτες, τα δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις κ.λπ. Τα δάνεια των οποίων η αξία ή ολόκληρη ή μέρος αυτής, ονομάζονται απομειωμένα δάνεια.

3.3.1 Ενδείξεις απομείωσης

Κατά την εξέταση του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων για έλεγχο απομείωσης της αξίας του, οι υπεύθυνοι των τραπεζών, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αντικειμενικά κριτήρια που αναφέρονται ενδεικτικά στο Πρότυπο 39, όπως είναι η σημαντική επιδείνωση της χρηματοοικονομικής θέσης του δανειολήπτη.

Ενδείξεις επιδείνωσης είναι:

- Η πτώση των πωλήσεων.
- Η μείωση των κερδών.
- Η αρνητική Καθαρή Θέση.
- Μια σημαντική συρρίκνωση του περιθωρίου μικτού κέρδους.
- Καθυστέρηση πληρωμής από τον πελάτη του κεφαλαίου.
- Ρύθμιση του δανείου από την τράπεζα, συνέπεια των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο δανειολήπτης.
- Γεγονότα που καθιστούν πιθανό ενδεχόμενο, ο πελάτης να οδηγηθεί σε πτώχευση ή αναδιοργάνωση.
- Δεδομένα από παρατηρήσεις που έχουν καταγραφεί μετά την αρχική αναγνώριση και που φανερώνουν ότι υπάρχει μείωση των αναμενόμενων χρηματοροών από μια ομάδα δανείων, χωρίς αυτή η μείωση να μπορεί να αποδοθεί σε κάποια από τα δάνεια της συγκεκριμένης κατηγορίας.

Τέτοια δεδομένα αφορούν ειδικότερα:

- ✓ Αυξημένες δυσκολίες από τους πιστούχους της συγκεκριμένης ομάδας στην εξυπηρέτηση των δανείων τους, (για παράδειγμα, αύξηση καθυστερήσεων, αύξηση του αριθμού των κατόχων πιστωτικών καρτών που έχουν εξαντλήσει το πιστωτικό τους όριο και κάνουν χρήση της δυνατότητας να πληρώνουν το ελάχιστο ποσό για μηνιαία δόση) ή
- ✓ τις εθνικές ή τοπικές οικονομικές συνθήκες, που σχετίζονται με την επιδείνωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου της συγκεκριμένης ομάδας δανείων (για παράδειγμα, αύξηση της ανεργίας στην περιοχή των δανειοληπτών, πτώση των τιμών των ενυπόθηκων ακινήτων, δυσμενείς εξελίξεις σ' έναν κλάδο που επηρεάζουν τους δανειολήπτες της συγκεκριμένης ομάδας).

3.3.2 Χρόνος επέλευσης του ζημιογόνου συμβάντος

Το πότε ακριβώς, στη διάρκεια ζωής ενός δανείου, συνέβη το ζημιογόνο γεγονός της απομείωσης, έχει μεγάλη σημασία στην όλη απόφαση για το εάν ή όχι μια τράπεζα θα ενεργοποιήσει την διαδικασία για τον υπολογισμό της απομείωσης.

Το Πρότυπο 39, ορίζει ρητά ότι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού έχει αφομοιωθεί:

- § Αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης οι οποίες είναι αποτέλεσμα γεγονότων που συνέβησαν μετά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης.
- § Το ζημιογόνο γεγονός έχει επίδραση στις αναμενόμενες χρηματοροές από το χρηματοοικονομικό στοιχείο ή από την ομάδα των χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού και
- § η επίδραση μπορεί να υπολογιστεί με αξιοπιστία.

Η πρώτη προϋπόθεση, η οποία έχει δημιουργήσει αρκετά προβλήματα στην εφαρμογή της, απαιτεί το ζημιογόνο γεγονός, να έχει συμβεί στο διάστημα μετά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης και μέχρι την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Το Πρότυπο είναι σαφές στο σημείο αυτό: «αναμενόμενες ζημιές από μελλοντικά γεγονότα, άσχετα πόσο πιθανά είναι, δεν αναγνωρίζονται».

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μια τράπεζα χορήγησε την 23/05/2005 σε μια επιχείρηση super market, δάνειο 300.000€ για την κάλυψη αναγκών της σε κεφάλαιο κίνησης. Κατά το χρόνο εξέτασης από την τράπεζα του αιτήματος για χρηματοδότηση, η περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία, αντιμετώπιζε έντονα προβλήματα ανεργίας, λόγω διακοπής, κατά το έτος 2003, των εργασιών ενός εργοστασίου, που απασχολούσε μεγάλο αριθμό εργατών.

Η τράπεζα έλαβε υπόψη τον αυξημένο κίνδυνο για δάνειο, εξαιτίας του ανωτέρου γεγονότος και δέχθηκε να χρηματοδοτήσει την επιχείρηση, επιβαρύνοντας ανάλογα το βασικό επιτόκιο δανεισμού.

Αν υποθέσουμε ότι την 31/12/2005, που είναι η ημερομηνία συντάξεως οικονομικών καταστάσεων για την τράπεζα:

Ø Η εταιρεία δεν εμφανίζει προβλήματα στην εξυπηρέτηση του δανείου,

Ø το ποσοστό ανεργίας στην περιοχή, παραμένει στα επίπεδα που ήταν την 23/05/2005,

Ø δεν υπάρχει κάποιο άλλο γεγονός που να μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στην ομαλή πορεία του δανείου, δεν γεννάται θέμα αναγνώρισης ζημιάς από απομείωση του δανείου, λόγω του προβλήματος της ανεργίας.

Το πρόβλημα της ανεργίας ήταν ήδη γνωστό κατά την αναγνώριση του δανείου και ο αυξημένος κίνδυνος, από το πρόβλημα αυτό, ενσωματώθηκε στο δάνειο με την μορφή αυξημένου επιτοκίου. Ούτε ακόμη η τράπεζα μπορεί να πει ότι προβαίνει σε απομείωση του δανείου, επειδή προβλέπετε περαιτέρω αύξηση της ανεργίας στο μέλλον. Μελλοντικές εκτιμήσεις, σαν και αυτές, όσο πιθανές και αν φαίνονται, δεν λαμβάνονται υπόψη.

Αν όμως αντίθετα, η επιχείρηση κατά την 31-12-2005, εμφανίζει σοβαρή μείωση των πωλήσεων και σημαντική συρρίκνωση του περιθωρίου μικτού κέρδους, σε σχέση με την 23/05/2005, τα γεγονότα αυτά, επειδή συνέβησαν μετά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, μπορεί να οδηγήσουν σε απομείωση της αξίας του δανείου.

Μπορεί όμως να μην οδηγήσουν, αν π.χ. η επιχείρηση έχει παράσχει ικανοποιητικές εμπράγματα εξασφαλίσεις για το δάνειο ή η μείωση του πληθωρισμού του μικτού κέρδους οφείλεται σε ανταγωνισμό λόγω ανοίγματος και άλλου super market στην περιοχή και τα νέα ποσοστά μικτού κέρδους που διαμορφώνονται, αφήνουν στην επιχείρηση αρκετό περιθώριο για την εξυπηρέτηση του δανείου.

3.3.3 Υπολογισμός της απομείωσης

Ο υπολογισμός της απομείωσης για το σύνολο του χαρτοφυλακίου των δανείων γίνεται από ομάδα υπαλλήλων που διαθέτουν κατάλληλες γνώσεις και εμπειρία στο αντικείμενο.

Η ομάδα αυτή αποτελείται συνήθως από υπαλλήλους της υπηρεσίας που είναι επιφορτισμένη για την παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου, που ασχολείται με προβληματικά δάνεια, συνήθως πάνω από ένα ορισμένο ποσό και με τις χορηγήσεις εταιρικών δανείων (corporate lending).

Το χαρτοφυλάκιο χωρίζεται στα δάνεια που ο υπολογισμός απομείωσης θα γίνει σε ατομική βάση και σε δάνεια που εμφανίζουν κοινά χαρακτηριστικά, όπως

στεγαστικά, καταναλωτικά κ.λπ., όπου ο υπολογισμός της απομείωσης θα γίνει για το σύνολο κάθε ομοειδούς κατηγορίας (on a portfolio basis).

Για τον υπολογισμό της απομείωσης σε ατομική βάση (impairment loss) πρέπει να λάβουμε υπόψη τις χρηματοροές που αναμένεται να προέλθουν από κάθε περίπτωση χωριστά, αφού δοθεί στις χρηματαγορές αυτές η διάσταση του χρόνου. Στις χρηματοροές λαμβάνουμε υπόψη, κατά περίπτωση, τόσο τα ποσά που αναμένεται να εισπραχθούν απευθείας από την επιχείρηση, όσο και εκείνα που θα προέλθουν από την ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων που είχαν ληφθεί ως εμπράγματα εξασφάλιση του δανείου (ενέχυρο, υποθήκη). Στην συνέχεια κάθε χρηματοροή ανάγεται σε παρούσα αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο του δανείου, που ίσχυε κατά την αρχική αναγνώριση του Προτύπου 39 και η απομείωση υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του υπολοίπου του δανείου και της παρούσας αξίας του συνόλου των χρηματοροών.

Για να γίνει υπολογισμός της απομείωσης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο που θα επιλέγει, πρέπει να εμφανίζει κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο. Τα κοινά χαρακτηριστικά, βάση το Πρότυπο 39, πρέπει να στηρίζονται πάνω στην εμπειρία που έχει αποκτηθεί κατά το παρελθόν, για τις ζημιές που υφίσταται τελικά η τράπεζα από κάθε ξεχωριστή ομάδα δανείων.

Αν για παράδειγμα, έχω καθυστερήσεις σε στεγαστικά και σε καταναλωτικά δάνεια πάνω από 6 μήνες, η εμπειρία μου δείχνει ότι τα δάνεια αυτά δεν μπορούν να υπαχθούν σε μια κοινή ομάδα αξιολόγησης, άλλες ζημιές, σε ποσοστό επί τοις εκατό, θα υποστώ από τα στεγαστικά και άλλες από τα καταναλωτικά. Τα στεγαστικά δάνεια είναι στο σύνολο σχεδόν, εξασφαλισμένα με υποθήκες και οι απώλειες στα δάνεια αυτά είναι πολύ λίγες σε σύγκριση με αυτές στην καταναλωτική πίστη.

Επίσης, ακόμη και μέσα στην ίδια κατηγορία δανείων π.χ. στα καταναλωτικά, άλλη συμπεριφορά έχουν τα δάνεια σε καθυστέρηση 3 μήνες και άλλη εκείνα πάνω από 1 χρόνο. Μια ολιγοήμερη καθυστέρηση μπορεί να οφείλεται σε αμέλεια του δανειολήπτη, σε βραχυχρόνιο πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει κ.λπ. και έτσι είναι πολύ λογικό, άλλες ζημιές σε ποσοστό επί τοις εκατό, να υποστούμε από τη μία υποκατηγορία των καταναλωτικών και διαφορετικές από την άλλη.

Γενικά, όσο πιο λεπτομερή στατιστικά δεδομένα διαθέτουμε για την συμπεριφορά των δανείων, τόσο τα χαρακτηριστικά των ομάδων που θα οργανώσουμε θα διαθέτουν ομοιότητες μεταξύ τους, γεγονός που θα οδηγεί σε πιο ακριβή συμπεράσματα για την απομείωση σε κάθε κατηγορία δανείων.

Ένα ενδεικτικό παράδειγμα ομαδοποίησης και ελέγχου της απομείωσης δανείων σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, παρουσιάζεται στη συνέχεια:

A/A		Ποσοστό απομείωσης %	Υπόλοιπο δανείου	Απομείωση
1	Καταναλωτικά			
	α. ενήμερα	1,20	100.000	1.200
	β. με καθυστέρηση < 90 ημέρες	3,40	60.000	2.040
	γ. με καθυστέρηση 90-183 ημέρες	15,80	12.000	1.896
	δ. με καθυστέρηση 184-365 ημέρες	41,00	5.000	2.050
	ε. με καθυστέρηση > 365 ημέρες	72,00	1.800	1.296
	Σύνολο (1)	4,74	178.800	8.482
2	Στεγαστικά			
	α. ενήμερα	-	140.000	-
	β. με καθυστέρηση < 90 ημέρες	0,15	50.000	75
	γ. με καθυστέρηση 90-183 ημέρες	0,25	18.000	45
	δ. με καθυστέρηση 184-365 ημέρες	0,40	6.000	24
	ε. με καθυστέρηση > 365 ημέρες	0,52	1.000	5
	Σύνολο (2)	0,07	215.000	149
3	Επιχειρηματικά δάνεια			
	α. ενήμερα	0,20	594.200	1.188
	β. με καθυστέρηση < 90 ημέρες	1,00	62.000	620
	γ. με καθυστέρηση 90-183 ημέρες	3,00	13.000	390
	δ. με καθυστέρηση 184-365 ημέρες	7,00	8.000	560
	ε. με καθυστέρηση > 365 ημέρες	18,00	2.800	504
	Σύνολο (3)	0,48	680.000	3.262
	Γενικό σύνολο	1,11	1.073.800	11.893

Σχετικά με την κατάρτιση του παραπάνω πίνακα, σημειώνουμε τα εξής:

- Στα ενήμερα καταναλωτικά δάνεια, έχει υπολογιστεί ποσοστό απομείωσης 1,2%, στα ενήμερα επιχειρηματικά δάνεια 0,2%. Τα ποσοστά αυτά καλύπτουν ζημιές οι οποίες έχουν ήδη πραγματοποιηθεί κατά την στιγμή της αποτίμησης, πλην όμως τα γεγονότα που τις προκάλεσαν δεν έχουν γίνει ακόμα γνωστά στην τράπεζα (incurred but not reported losses). Έστω π.χ. ότι ένας πελάτης πληρώνει τις δόσεις του καταναλωτικού του δανείου στις

15 κάθε μήνα και ότι προσήλθε και κατέβαλε κανονικά τη δόση της 15/02/2005. Αν στον πελάτη συμβεί ένα δυσάρεστο γεγονός (βαριά ασθένεια, θάνατος κ.λπ.), που του δημιουργεί πρόβλημα στην εξυπηρέτηση του δανείου και αυτό συμβεί π.χ. στις 22/12/2005, η τράπεζα δεν θα το λάβει υπόψιν. Θα αποφύγει όμως αυτή την παράληψη, αν στηριχτεί στην στατιστική εμπειρία, που καταγράφει αυτά τα μεμονωμένα γεγονότα.

- Άπαξ και συμβεί ένα ζημιογόνο γεγονός, όπως αυτό του ανωτέρου παραδείγματος, σ' ένα συγκεκριμένο λογαριασμό, ο λογαριασμός αυτός χάνει τα κοινά χαρακτηριστικά της ομάδας και πρέπει να παύσει να αποτελεί μέρος της ομάδας αυτής.

3.3.4 Η λογιστική της απομείωσης

Σύμφωνα με το Πρότυπο 39, το ποσό της ζημιάς που θα προκύψει λόγω απομείωσης της αξίας των δανείων, θα πρέπει να επηρεάσει τα αποτελέσματα της χρήσεως στα οποία θα διαπιστωθεί το γεγονός της απομείωσης.

Άρα, εκείνο που προκύπτει άμεσα από το Πρότυπο είναι ότι με το ποσό της απομείωσης θα πρέπει να χορηγηθούν τα αποτελέσματα χρήσεως. Ο λογαριασμός που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό είναι ο 69.51 «Ζημιές από απομείωση δανείων και απαιτήσεων».

Όσον αφορά τον πιστωμένο λογαριασμό, το Πρότυπο 39, δίνει την δυνατότητα, είτε απευθείας μειώσεις του οικείου λογαριασμού χορηγήσεων, είτε δημιουργίας υπό-αντιθέτου λογαριασμού συσσωρευμένων απομειώσεων (λογαριασμός διόρθωσης αξίας).

Έτσι, στην περίπτωση απευθείας μείωσης του οικείου λογαριασμού χορηγήσεων π.χ. για το ποσό των 20.000€ θα γίνει η εγγραφή:

<i>Χρέωση:</i> 69.51	Ζημιές από απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων	20.000€
<i>Πίστωση:</i> 20.XX.XX	Χορηγήσεις	20.000€

Αντίθετα, στην περίπτωση που προτιμηθεί η δημιουργία λογαριασμού συσσωρευμένων απομειώσεων, θα πρέπει να γίνει η ακόλουθη εγγραφή:

<i>Χρέωση:</i> 69.51	Ζημιές από απομειώσεις δανείων και απαιτήσεις	20.000€
----------------------	--	---------

<i>Πίστωση:</i> 20.XX.XX.XX.40	Χορηγήσεις	20.000€
--------------------------------	------------	---------

Ο λογαριασμός 20.XX.XX.40 παρακολουθεί τα ποσά που συσσωρεύονται για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων διαγραφών στον κύριο λογαριασμό χορηγήσεων και λειτουργεί ως αντίθετος του λογαριασμού αυτού, αφού το υπόλοιπο του είναι πιστωτικό.

Η επιλογή της λύσης για να μη διαγραφεί, σημαίνει ότι η τράπεζα δεν είναι απόλυτα πεπεισμένη, είτε για το αν θα γίνει διαγραφή, είτε για το ύψος της διαγραφής, είτε και για τα δύο. Αυτό σημαίνει π.χ. όταν είναι σε εξέλιξη δικαστικές ενέργειες και πρόκειται να εκποιηθούν ενεχυριασμένα ή ενυπόθηκα στοιχεία των πελατών και δεν μπορεί να υπολογισθεί με ακρίβεια το αποτέλεσμα των ενεργειών.

Ένα πλήρως απομειωμένο δάνειο, θα εμφανίζει την ακόλουθη εικόνα:

20.XX.XX... Χορηγήσεις	80.000€
20.XX.XX.40 Χορηγήσεις /Συσσωρευμένες απομειώσεις	<u>(80.000€)</u>
Υπόλοιπο λογαριασμού	<u>0</u>

Αν σε μεταγενέστερο χρόνο αποφασιστεί το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού, θα γίνει τότε η ακόλουθη εγγραφή:

<i>Χρέωση:</i> 20.XX.XX.40 Χορηγήσεις/Συσσωρευμένες απομειώσεις	80.000€
<i>Πίστωση:</i> 20.XX.XX... Χορηγήσεις	80.000€

Διευκρινίζεται ότι, ο όρος «οριστικές διαγραφές» έχει λογιστικές και μόνο προεκτάσεις και όχι νομικές. Αυτό σημαίνει ότι διαγράφοντας η τράπεζα ένα δάνειο, μερικά ή ολικά, δεν προβαίνει ταυτόχρονα σε άφεση χρέους στον πελάτη. Ο πελάτης εξακολουθεί να οφείλει στην τράπεζα, άσχετα αν για λογιστικούς λόγους το υπόλοιπο του έχει μηδενιστεί ή μειωθεί.

Έτσι, σε περιπτώσεις οριστικών διαγραφών, οι τράπεζες παρακολουθούν σε λογαριασμούς τάξεως τις αποσβεσμένες απαιτήσεις δανείων, προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες, στις περιπτώσεις που οι πελάτες καταβάλλουν χρήματα έναντι των οφειλών τους κ.λπ.

Η εγγραφή που λαμβάνει χώρα είναι η εξής:

Χρέωση: 04.08 Απαιτήσεις αποσβεσμένες
Ειδικοί:

Πελάτης Α
Πελάτης Β

.....

Πίστωση: 08.80 Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν για την απόσβεση
απαιτήσεων

3.3.5 Ανατροπή ζημιών απομείωσης

Έστω, μετά την αναγνώριση ζημιών απομείωσης σε ένα δάνειο, διαπιστωθεί ότι το ποσό που θα έπρεπε να αναγνωρισθεί είναι μικρότερο από αυτό που έχει ήδη αναγνωρισθεί, τότε θα πρέπει να γίνει ανατροπή/μείωση του ποσού των συσσωρευμένων απομειώσεων ή αποκατάσταση του υπολοίπου του δανείου, ώστε να εμφανίζει το πραγματικό ανακτήσιμο ποσό. Είναι δυνατόν η εικόνα του πελάτη να έχει βελτιωθεί για διάφορους λόγους, με αποτελέσματα το ποσό της τελικής ζημιάς που θα υποστεί η τράπεζα να υπολογίζεται ότι είναι μικρότερο σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις.

Η διαφορά μεταξύ αρχικής και νέας εκτίμησης, θα πρέπει να εμφανισθεί ως μείωση των ζημιών απομείωσης, με την ενέργεια της ακόλουθης εγγραφής:

Χρέωση: 20.. Χορηγήσεις (αν οι ζημιές έχουν διαγραφεί)

ή *Χρέωση:* 20.XX.XX.40 Χορηγήσεις/Συσσωρευμένες απομειώσεις
(αν οι ζημιές έχουν αναγνωρισθεί στον ίδιο χρόνο)

Πίστωση: 69.51 Ζημιές από απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων

ή *Πίστωση:* 79.51.09 Κέρδη από απομειώσεις των ζημιών απομείωσης
(αν οι ζημιές έχουν αναγνωρισθεί σε περασμένα χρόνια)

3.3.6 Ανακτήσεις ποσών (recoveries)

Οι ζημιές απομείωσης που αναγνωρίζουν οι τράπεζες για τις οποίες δεν έχουν γνώση οι πελάτες τους, οι οποίοι προσέρχονται πολλές φορές να εξοφλήσουν οφειλές τους οι οποίες έχουν απομειωθεί πλήρως, ενδεχομένως και να έχουν διαγραφεί από τα λογιστικά βιβλία των τραπεζών.

Στις περιπτώσεις αυτές οι τράπεζες θα πρέπει να διενεργούν τις ακόλουθες εγγραφές:

1

<i>Χρέωση:</i> 20...	Χορηγήσεις (αν το δάνειο έχει διαγραφεί)
ή <i>Χρέωση:</i> 20.XX.XX.40	Χορηγήσεις/Συσσωρευμένες απομειώσεις (αν το δάνειο έχει πλήρως απομειωθεί)
<i>Πίστωση:</i> 69.51	Ζημιές από απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων
ή <i>Πίστωση:</i> 79.51.09	Κέρδη από εισπράξεις από διαγραφέντα δάνεια (αν οι ζημιές έχουν αναγνωρισθεί σε περασμένα χρόνια)

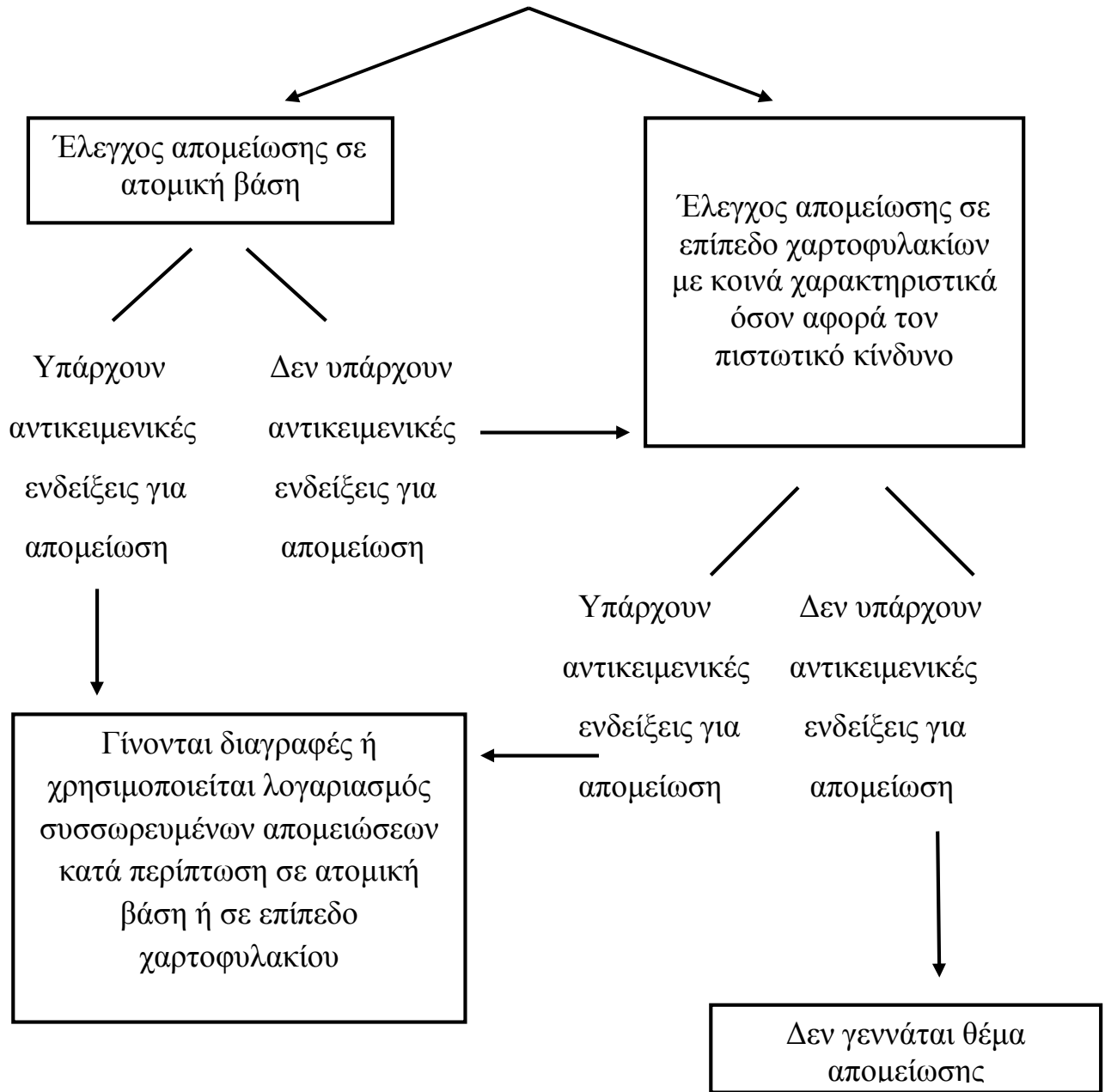

2

<i>Χρέωση:</i> 38.00	Ταμείο
<i>Πίστωση:</i> 20...	Χορηγήσεις
ή <i>Πίστωση:</i> 20.XX.XX.40	Χορηγήσεις/Συσσωρευμένες απομειώσεις

**ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ**

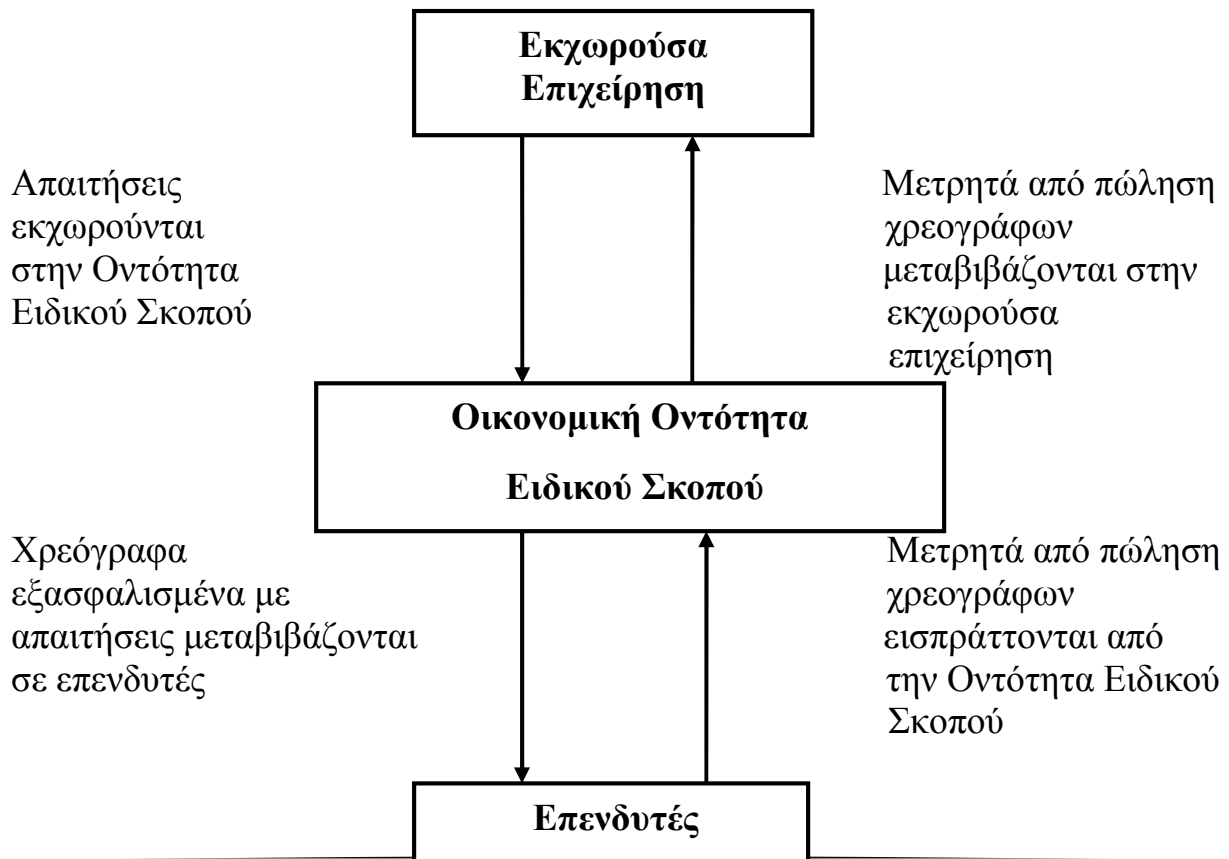

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

4.1 Τιτλοποιήσεις απαιτήσεων

Μια από τις μεγάλες καινοτομίες των τελευταίων χρόνων είναι και η τιτλοποίηση απαιτήσεων (securitization), η άντληση δηλαδή από μια επιχείρηση (τράπεζα κ.λπ.) κεφαλαίων από θεσμικούς κυρίως επενδυτές, παρέχοντας σε αυτούς ως εξασφάλιση απαιτήσεις της τράπεζας από στεγαστικά ή καταναλωτικά δάνεια, δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις κ.λπ. Προκειμένου μια ομάδα απαιτήσεων σαν αυτές που αναφέραμε, να αποτελέσει ασφάλεια για τους επενδυτές, απαιτείται να υπάρχει το κατάλληλο νομικό περιβάλλον και παράλληλα, η μεταφορά των απαιτήσεων σε μια εταιρεία που θα συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτό, εταιρεία που φέρει την ονομασία «εταιρεία ειδικού σκοπού» (Special Purpose Entity-SPE) ή «όχημα ειδικού σκοπού» (Special Purpose Vehicle-SPV). Εταιρεία σαν αυτή που αναφέραμε, έχει στο Ενεργητικό της, απαιτήσεις που της έχουν μεταφερθεί και στο Παθητικό της, τις υποχρεώσεις προς τους επενδυτές, οι οποίοι έχουν αποτυπωθεί υπό μορφή ομολογιών. Κατά την παράδοση των ομολογιών στους επενδυτές, η εταιρεία εισπράττει μετρητά, τα οποία καταβάλλει στην συνέχεια στην τράπεζα, ως αντάλλαγμα για τις απαιτήσεις που εκχωρούνται σ' αυτή. Η διαδικασία αυτή μπορεί να περιγραφεί με το ακόλουθο σχεδιάγραμμα:

Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από μια τιτλοποίηση απαιτήσεων είναι τα ακόλουθα:

- Η δυνατότητα αγοράς επενδύσεων υψηλότερης απόδοσης για δεδομένο επίπεδο κινδύνου. Η εκχωρούσα επιχείρηση (π.χ. τράπεζα), έχει την τεχνική δυνατότητα εκτίμησης του κινδύνου της κάθε απαίτησης. Η δυνατότητα αυτή της επιτρέπει να προσθέτει αξία στο χαρτοφυλάκιο των απαιτήσεων, δημιουργώντας ένα χαρτοφυλάκιο με καθορισμένο κίνδυνο. Για τον λόγο αυτό παρατηρείται η απόδοση των υπό τιτλοποίηση χαρτοφυλακίων να υπερβαίνει την απόδοση της αγοράς. Επιπλέον, ένας επενδυτής είναι αδύνατον να επενδύσει σε τραπεζικές χορηγήσεις, οι οποίες συνήθως είναι υψηλότερες αποδόσεις από άλλες μορφές επένδυσης, όπως οι τραπεζικές καταθέσεις.
- Η Οικονομική Οντότητα Ειδικού Σκοπού παρέχει εξασφάλιση στους επενδυτές στην περίπτωση που χρεοκοπήσει η εκχωρούσα επιχείρηση. Συνήθως, η Οικονομική Οντότητα Ειδικού Σκοπού κατέχει τις απαιτήσεις.
- Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Οικονομικής Οντότητας Ειδικού Σκοπού, δεν ενοποιούνται με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εκχωρούσας επιχείρησης. Η Enron αποτελεί κλασικό παράδειγμα κατάχρησης αυτού του χαρακτηριστικού, καθώς είχε ιδρύσει ένα μεγάλο αριθμό Οικονομικών Οντοτήτων Ειδικού Σκοπού. Το πλεονέκτημα αυτό επέτρεπε, την ύπαρξη υποχρεώσεων εκτός του Ισολογισμού.

Η Διερμηνεία 12, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS), επιβάλλει την ενοποίηση των Οικονομικών Καταστάσεων της Οικονομικής Οντότητα Ειδικού Σκοπού και της εκχωρούσας επιχείρησης, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται τόσο οι απαιτήσεις όσο και οι υποχρεώσεις στον Ισολογισμό.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39, αναφέρει ότι όταν μια επιχείρηση (ατομικά ή ως όμιλος), διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα να εισπράττει τις ταμειακές εισροές από μια χρηματοοικονομική απαίτηση, αλλά αναλαμβάνει την συμβατική υποχρέωση να πληρώνει αυτές τις ταμειακές εισροές σε κάποιους τελικούς αποδέκτες, τότε η επιχείρηση χειρίζεται το οικονομικό γεγονός ως μια μεταβίβαση της χρηματοοικονομικής απαίτησης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες 3 προϋποθέσεις:

- § Η επιχείρηση δεν έχει υποχρέωση να πληρώσει κάποιο ποσό στους τελικούς αποδέκτες, εκτός εάν εισπράξει χρηματοοικονομικές απαιτήσεις του ίδιου ποσού.
- § Η επιχείρηση απαγορεύεται να πωλήσει ή να αποθηκεύσει τις χρηματοοικονομικές απαιτήσεις, εκτός εάν δίδονται ως εξασφάλιση στους τελικούς αποδέκτες, για την υποχρέωση που έχει αναλάβει να καταβάλλει κάποια ποσά σε αυτούς.
- § Η επιχείρηση έχει υποχρέωση να μεταβιβάζει οποιεσδήποτε εισροές εισπράττει για λογαριασμό των τελικών αποδεκτών χωρίς καθυστέρηση.

Επειδή, μπορεί μια επιχείρηση να έχει την υποχρέωση να πληρώσει τους τελικούς αποδέκτες και όταν δεν εισπράττει τις απαιτήσεις, οι ανωτέρω τρεις προϋποθέσεις δεν ικανοποιούνται και δεν υπάρχει μεταβίβαση των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων. Σε αυτή την περίπτωση, η τιτλοποίηση δεν συνεπάγεται απομάκρυνση απαιτήσεων από τον Ισολογισμό, αλλά την δημιουργία Υποχρεώσεων. Επιπλέον, οι σημειώσεις των Οικονομικών Καταστάσεων, θα πρέπει πάντα να αναφέρουν ότι οι απαιτήσεις έχουν δοθεί ως εξασφάλιση για να επιτευχθεί η τιτλοποίηση με άμεσο στόχο, την βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης.

4.2 Η λογιστική των παραγώγων για σκοπούς κερδοσκοπίας

Η λογιστική αντιμετώπιση των παραγώγων διαφέρει σημαντικά, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο προορίζονται, αν δηλαδή, χρησιμοποιούνται για λόγους κερδοσκοπίας ή για λόγους αντιστάθμισης.

Όταν τα παράγωγα προορίζονται για σκοπούς κερδοσκοπίας, κάθε διαφορά που προκύπτει στην αποτίμησή τους, καταχωρείται απευθείας στα Αποτελέσματα Χρήσεως, ενώ στην περίπτωση της αντιστάθμισης, ο χειρισμός είναι πιο σύνθετος.

Το ενδιαφέρον για τα παράγωγα επικεντρώνονται στο χρόνο που ακολουθεί την αρχική τους αναγνώριση, επειδή τότε τα παράγωγα αποκτούν αξία, είτε θετική είτε αρνητική και απαιτείται να γίνει χειρισμός της διαφοράς που προκύπτει κάθε φορά από την αποτίμηση. Δεν γίνεται κανένας ιδιαίτερος λόγος, για τον λογιστικό χειρισμό κατά τη φάση της αρχικής αναγνώρισης.

Τόσο για τα forwards, όσο και για τα options θα πρέπει, στην έναρξή τους, να καταγράφεται σε λογαριασμούς τάξεως ή στο γενικότερο πληροφοριακό σύστημα, εκτός λογιστικού κυκλώματος, η ονομαστική αξία της αντίστοιχης

συμφωνίας, στην οποία στηρίζονται, καθώς και άλλες χρήσιμες πληροφορίες όπως επιτόκια, τιμές συναλλάγματος κ.λπ.

Ιδιαίτερος χειρισμός απαιτείται για το premium που καταβάλλει ο αγοραστής ή για το premium που εισπράττει ο πωλητής, στις περιπτώσεις των options.

Το premium γράφεται αρχικά, κατά την καταβολή του, ως στοιχείο Ενεργητικού, αποτυπώνοντας ουσιαστικά την προσδοκία ότι το option κατά την διάρκεια της ζωής του (αμερικανικού τύπου) ή στη λήξη του (ευρωπαϊκού τύπου) θα αποκτήσει αξία και θα εξασκηθεί.

Έτσι κάθε φορά που συντάσσονται Οικονομικές Καταστάσεις, το option πρέπει να αποτιμάται και η όποια αξία αποκτά, είτε θετική, είτε αρνητική, θα πρέπει να συγκρίνεται με το υπόλοιπο που υπάρχει στον λογαριασμό που παρακολουθεί την αξία του premium. Αν η αξία του option είναι μεγαλύτερη από το υπόλοιπο του premium, η επιπλέον διαφορά εγγράφεται ως χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα με χρέωση του premium. Αν αντίθετα, η αξία του option είναι μικρότερη από το υπόλοιπο του premium, η αναγνώριση του υπολοίπου αυτού περιορίζεται μέχρι την αξία του option και η διαφορά μεταφέρεται στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω ότι η εταιρεία «Κ» αγόρασε την 20/01/2010 από την τράπεζα «Α» ένα δικαίωμα ευρωπαϊκού τύπου, για να αγοράσει την 20/05/2010 το δολάριο Αμερικής σε μια συγκεκριμένη τιμή έναντι του ευρώ, καταβάλλοντας για το σκοπό αυτό το ποσό των 500€(premium).

Η εταιρεία «Κ» θα διενεργήσει την 20/01/2010 την ακόλουθη εγγραφή:

Χρέωση: 39.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς 500€
Πίστωση: 38.00 Ταμείο 500€

Έστω ότι κατά την 31/03/2010, όπου είναι η ημερομηνία συντάξεως Οικονομικών Καταστάσεων, η αξία του option είναι 600€ Η εταιρεία «Κ» θα κάνει τότε την εξής εγγραφή:

Χρέωση: 39.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς 100€
Πίστωση: 79.15.01 Κέρδη από αποτίμηση παραγώγων 100€

Τέλος, ας υποθέσουμε ότι κατά την 20/05/2010 η αξία του option είναι -50€ Η εταιρεία «Κ» δεν θα ασκήσει το δικαίωμα, επειδή έχει αρνητική αξία και έτσι, ολόκληρο το υπόλοιπο του λογαριασμού 600€θα πρέπει να μεταφερθεί στα αποτελέσματα. Θα γίνει, έτσι, η ακόλουθη εγγραφή:

<i>Χρέωση:</i> 79.15.01 Κέρδη από αποτίμηση παραγώγων	600€
<i>Πίστωση:</i> 39.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	600€

Για την τράπεζα «Α» που είναι η πωλήτρια του δικαιώματος, οι αντίστοιχες εγγραφές έχουν ως εξής:

20/01/2010

<i>Χρέωση:</i> 38.00 Ταμείο	500€
<i>Πίστωση:</i> 59.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	500€

31/03/2010

<i>Χρέωση:</i> 69.15.01 Ζημιές από αποτίμηση παραγώγων	100€
<i>Πίστωση:</i> 59.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	100€

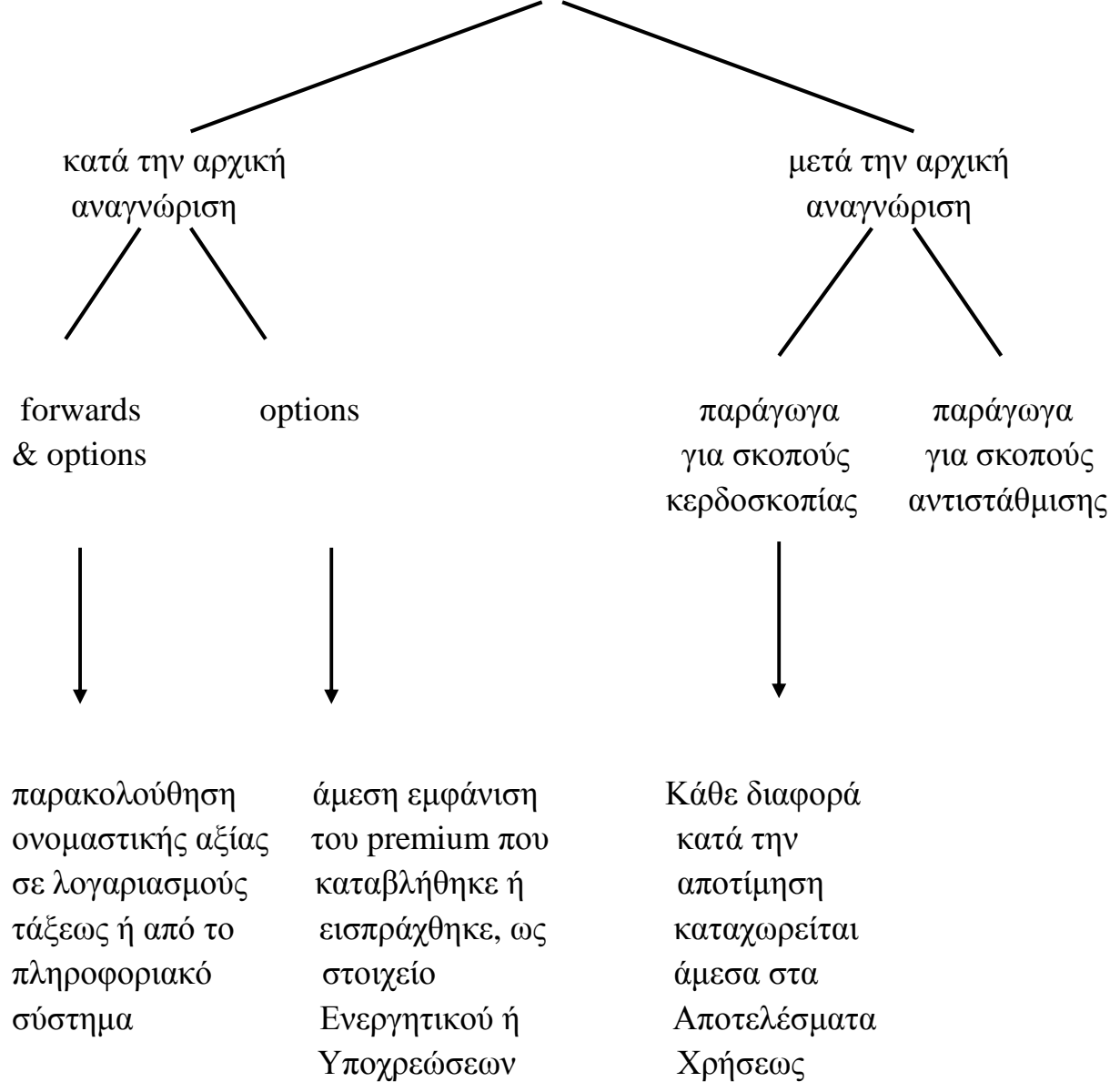
20/05/2010

<i>Χρέωση:</i> 59.02.51 Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	600€
<i>Πίστωση:</i> 69.15.01 Ζημιές από αποτίμηση παραγώγων	100€
<i>Πίστωση:</i> 79.15.01 Κέρδη από αποτίμηση παραγώγων	500€

Παρατήρηση:

Η τελευταία εγγραφή είναι απόρροια του γεγονότος ότι το option είχε αρνητική αξία για τον αγοραστεί, με αποτέλεσμα αυτός να μην το ασκήσει. Έτσι, ολόκληρο το ποσό που εισέπραξε η πωλήτρια τράπεζα «Α» αναγνωρίζεται τελικά ως κέρδος στα αποτελέσματά της.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

5.1 Τραπεζική Λογιστική και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Η Τραπεζική Λογιστική αναγνωρίζεται και διδάσκεται σε πολλές χώρες του κόσμου, ως ένας ξεχωριστός κλάδος της λογιστικής. Αυτό δεν σημαίνει όμως πως η Τραπεζική Λογιστική ακολουθεί διαφορετικά αξιώματα και αρχές της λογιστικής. Απλά, στην Τραπεζική Λογιστική χρησιμοποιούμε λογαριασμούς, ακολουθούμε κανόνες και υπάρχουν χειρισμοί που δεν συναντάμε σε άλλους επιχειρηματικούς κλάδους. Έτσι, για παράδειγμα:

- Ø Οι τράπεζες είναι οι μόνες επιχειρήσεις που επιτρέπεται να δέχονται καταθέσεις από κοινό. Αυτές επίσης χορηγούν κατ' επάγγελμα δάνεια και πάσης φύσεως πιστώσεις. Αυτές παρεμβάλλονται για τη διευκόλυνση των συναλλαγών στο διεθνές εμπόριο. Αντίθετα, τα αποθέματα για τις τράπεζες έχουν από ελάχιστη μέχρι μηδενική σημασία, ενώ στις βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις ασκούν σημαντική επίδραση.
- Ø Εξαιτίας της ιδιαιτερότητας και της σημασίας που έχουν οι λογαριασμοί, οι Οικονομικές Καταστάσεις που συντάσσονται για τις τράπεζες είναι διαφορετικές από τις λοιπές επιχειρήσεις.
- Ø Η ελληνική νομοθεσία, προβλέπει την ανάπτυξη των λογαριασμών για τις τράπεζες με βάση αντίστοιχο Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, που έχει δημιουργηθεί ειδικά για το σκοπό αυτό.

5.2 Διαφορές μεταξύ Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων

Συγκρίνοντας τους παραπάνω δύο Ισολογισμούς και τα Αποτελέσματα Χρήσης, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και οι κυριότερες είναι οι εξής:

- Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.) δεν συντάσσεται Κατάσταση Ταμειακών Ροών, πλην των εισηγμένων, ενώ στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) συντάσσεται κατάσταση.

- Στα Ε.Λ.Π. δεν συντάσσεται Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και εμφανίζεται στον Πίνακα Διάθεσης Κερδών εμμέσως, ενώ στα Δ.Λ.Π. συντάσσεται Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων.
- Στα Ε.Λ.Π. γίνεται αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων ανά τέσσερα (4) χρόνια (γήπεδα και κτίρια) με συντελεστές και αντικειμενικές αξίες, ενώ στα Δ.Λ.Π. η αναπροσαρμογή της αξίας ακινήτων γίνεται σύμφωνα με πόρισμα έκθεσης ανεξάρτητου εξειδικευμένου εκτιμητή.
- Στα Ε.Λ.Π. οι τόκοι αγοράς παγίων χαρακτηρίζονται έξοδα πολυετούς απόσβεσης (5 έτη), ενώ στα Δ.Λ.Π. οι τόκοι για αγορά παγίων ενσωματώνονται στην αξία των παγίων και δεν αποσβένονται σε πέντε (5) έτη.
- Στα Ε.Λ.Π. τα έξοδα αγοράς αποσβένονται σε πέντε (5) έτη, ενώ στα Δ.Λ.Π. τα διάφορα έξοδα αγοράς ή κατασκευής παγίων προσαυξάνουν την τιμή κτήσης τους και δεν αποσβένονται κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.
- Στα Ε.Λ.Π. τα έξοδα έρευνας και τα έξοδα ανάπτυξης καταχωρούνται στο λογαριασμό εξόδων πολυετούς απόσβεσης, ενώ στα Δ.Λ.Π. τα έξοδα έρευνας επιβαρύνουν πάντα τα αποτελέσματα και τα έξοδα ανάπτυξης μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν.
- Στα Ε.Λ.Π. η αποτίμηση χρεογράφων γίνεται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσεως και τρέχουσας και για κάθε στοιχείο χωριστά, ενώ στα Δ.Λ.Π. τα χρεόγραφα αποκτώνται με σκοπό το κέρδος σε σύντομο χρονικό διάστημα ή με σκοπό τη μακροχρόνια διακράτηση.
- Στα Ε.Λ.Π. η αναβαλλόμενη φορολογία δεν προβλέπεται από τον Νόμο 2190/1920, ενώ στα Δ.Λ.Π. γίνεται πρόβλεψη καταβολής φόρων λόγω μόνιμων διαφορών και προσωρινών διαφορών.
- Στα Δ.Λ.Π. έχουμε λειτουργική μίσθωση (είναι μικρότερη από την ωφέλιμη ζωή των παγίων) και χρηματοδοτική μίσθωση (είναι για όλη την ωφέλιμη ζωή των παγίων), ενώ στα Ε.Λ.Π. δεν γίνεται διάκριση μεταξύ χρηματοδοτικής και λειτουργικής μίσθωσης.
- Στα Ε.Λ.Π. είναι υποχρεωμένη η επιχείρηση να λογιστικοποιεί προβλέψεις για προσωπικό με δικαιώματα συνταξιοδότησης, ενώ στα Δ.Λ.Π. υπάρχει πρόγραμμα προσδιορισμένου οφέλους όπου απαιτείται αναλογιστική μελέτη και πρόγραμμα προσδιορισμένης συνεισφοράς όπου

ο εργοδότης πληρώνει ένα συγκεκριμένο ποσό σε κάποια ασφαλιστική εταιρεία.

- Στα Ε.Λ.Π. ενοποιούνται μόνο οι θυγατρικές με ίδια δραστηριότητα, ενώ στα Δ.Λ.Π. ενοποιούνται όλες ανεξαρτήτως αν είναι θυγατρικές.
- Στα Ε.Λ.Π. οι επιχορηγήσεις δεν είναι τίποτε άλλο παρά έσοδα για τις επιχειρήσεις και πρέπει να εμφανίζονται σε λογαριασμό Καθαρής Θέσεως, ενώ στα Δ.Λ.Π. το ποσό της επιχορήγησης καταχωρείται στο λογαριασμό 56 «Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού».
- Στα Δ.Λ.Π. δεν επιτρέπεται η εμφάνιση μερισμάτων προτεινόμενης διανομής γι' αυτό και δεν γίνεται εγγραφή, αλλά γνωστοποιούνται μέσα από το Προσάρτημα ή περιλαμβάνονται στην Καθαρή Θέση, ενώ στα Ε.Λ.Π. η διανομή μερίσματος τελεί υπό την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Συνεταιρισμού με την αυξημένη πλειοψηφία που απαιτεί ο Νόμος και το Καταστατικό.

Συνοψίζοντας καταλήγουμε στο ότι ένα γεγονός στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν χαρακτηρίζεται έκτακτο από τη φύση του, αλλά από τη σχέση του με την εταιρεία, καθώς και τη δύσκολη μετάβαση από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Κατανοώντας ότι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν είναι απολιθωμένοι κανόνες λογιστικών αρχών, μεθόδων, αλλά ένα σύνολο κανόνων που διαρκώς προσαρμόζονται και συγχρόνως ανανεώνονται. Είμαστε υποχρεωμένοι να παρακολουθούμε συνεχώς τις εξελίξεις με δεδομένο ότι η χώρα μας έχει ήδη εισέλθει στο πεδίο εφαρμογής τους. Γι' αυτό χρειάζεται προσεκτική αντιμετώπιση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σε σχέση με την νομοθεσία μας και βέβαια πάντα μέσα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι ώστε να αποφευχθούν οι οποιεσδήποτε άσχημες επιπτώσεις στην λογιστική οργάνωση των επιχειρήσεων.

5.3 Ισολογισμός της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ			
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (ποσά σε ευρώ)			
	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009		Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	2.073.721€	Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	18.390.685€
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	5.881.701€	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.204.621€
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3.003.966€	Υποχρεώσεις προς πελάτες	58.081.167€
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.670.914€	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.485.109€
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	58.129.698€	Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.209.377€
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	9.892.407€	Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	0,0€
Ακίνητα επενδύσεων	0,0€	Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	0,0€
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	8.064.609€	Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	134.284€
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	27.631€	Φόρος εισοδήματος	60.497€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	124.854€	Λοιπά στοιχεία Παθητικού	2.430.563€
Ενσώματα πάγια στοιχεία	381.642€	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	82.996.303€
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	82.094€		
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	189.481€	Μετοχικό κεφάλαιο	3.392.708€
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	1.697.746€	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	3.335.881€
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	0,0€	<i>Μείον:</i> ίδιες μετοχές	0,0€
		Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	1.495.572€
		ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	8.224.161€
		Μη ελεγχόμενες συμμετοχές	0,0€
		Προνομιούχοι τίτλοι	0,0€
		ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	8.224.161€
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	91.220.464€	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	91.220.464€

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ			
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (ποσά σε ευρώ)			
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010		Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	5.069.505€	Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	28.869.460€
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	7.091.089€	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.404.051€
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.082.292€	Υποχρεώσεις προς πελάτες	52.471.008€
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.542.961€	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.103.771€
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	58.242.991€	Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.078.098€
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	12.044.649€	Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	0,0€
Ακίνητα επενδύσεων	0,0€	Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	0,0€
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	8.415.877€	Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	79.887€
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	7.298€	Φόρος εισοδήματος	21.925€
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά	140.807€	Λοιπά στοιχεία Παθητικού	1.496.537€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

στοιχεία			
Ενσώματα πάγια στοιχεία	388.104€	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	87.524.737€
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	366.168€		
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	136.667€	Μετοχικό κεφάλαιο	5.137.952€
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	1.755.936€	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	3.326.321€
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	20.513€	<i>Μείον:</i> ίδιες μετοχές	0,0€
		Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	315.847€
		ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	8.780.120€
		Μη ελεγχούσες συμμετοχές	0,0€
		Προνομιούχοι τίτλοι	0,0€
		ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	8.780.120€
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	96.304.857€	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	96.304.857€

5.4 Σύγκριση Ισολογισμών Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος των ετών 2009 και 2010

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)

Τα υπόλοιπα χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής (στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες και χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις) το Δεκέμβρη του 2010 εμφανίζονται αυξημένα σε σχέση με το Δεκέμβρη του 2009.

Παρά την αύξηση των υπολοίπων που παρουσίασε η τράπεζα κατά το 2010 και το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον που συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά τον τραπεζικό κλάδο, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα. Η τράπεζα, ενόψει της επιδεινούμενης οικονομικής συγκυρίας, διενέργησε προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων.

Υποχρεώσεις προς πελάτες

Μείωση παρουσίασαν οι καταθέσεις ταμειωτηρίου, προθεσμίας και οι καταθέσεις όψεως, τρεχούμενοι λογαριασμοί και λοιπές καταθέσεις. Η τράπεζα κατέχει υψηλό μερίδιο αγοράς στις καταθέσεις αυτές, γεγονός το οποίο αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα, δεδομένου ότι επιτρέπει την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της αναπτυξιακής πορείας και των επενδυτικών σχεδίων του ομίλου στην Ελλάδα και στην ευρύτερη περιοχή.

5.5 Αποτελέσματα Χρήσεως Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)	
	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	3.677.056€
<i>Μείον:</i> Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	1.445.996€
Καθαρά έσοδα από τόκους	2.231.060€
Έσοδα προμηθειών	306.465€
<i>Μείον:</i> Έξοδα προμηθειών	27.027€
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	279.438€
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
<i>Μείον:</i> Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
<i>Μείον:</i>	
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	197.413€
Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)	71.629€
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	2.636.282€
<i>Μείον:</i>	
Δαπάνες προσωπικού	995.114€
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	338.872€
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων	99.569€
Αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων αναγνωρισμένων σε συνενώσεις επιχειρήσεων	0,0€
Χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών	5.556€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	793.544€
Αναλογία κερδών από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	0,0€
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	403.627€
Μείον:	
Έκτακτη εισφορά κοινωνικής αλληλεγγύης και μη συμψηφιζόμενος φόρος	45.669€
Φόροι	132.973€
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου	224.985€
Αναλογούνται σε:	
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	0,0€
Μετόχους της Τράπεζας	224.985€
Κέρδη/(ζημιές) ανά μετοχή (Ευρώ) - Βασικά και Προσαρμοσμένα	0,28€

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)	
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	3.508.362€
Μείον: Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	1.079.585€
Καθαρά έσοδα από τόκους	2.428.777€
Έσοδα προμηθειών	274.348€
Μείον: Έξοδα προμηθειών	73.381€
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	200.967€
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
Μείον: Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,0€
Μείον:	
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	387.382€
Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)	130.113€
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	2.112.249€
Μείον:	
Δαπάνες προσωπικού	931.800€
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	368.627€
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων	87.277€
Αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων αναγνωρισμένων σε συνενώσεις επιχειρήσεων	0,0€
Χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών	13.566€
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	1.044.586€

Αναλογία κερδών από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	0,0€
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	333.607€
Μείον:	
Έκτακτη εισφορά κοινωνικής αλληλεγγύης και μη συμψηφιζόμενος φόρος	74.900€
Φόροι	47.655€
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου	360.852€
Αναλογούνται σε:	
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	0,0€
Μετόχους της Τράπεζας	360.852€
Κέρδη/(ζημιές) ανά μετοχή (Ευρώ) - Βασικά και Προσαρμοσμένα	0,57€

5.6 Σύγκριση Αποτελεσμάτων Χρήσης Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος 2009 και 2010

Καθαρά έσοδα από τόκους

Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €2.428,8 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010 αυξημένα σε σχέση με το ποσό των €2.231,1 εκατ. την ίδια περίοδο του 2009, κυρίως λόγω της αύξησης του δανειακού χαρτοφυλακίου από τις δραστηριότητες της στην Ελλάδα και την Τουρκία.

Οι τόκοι και τα εξομοιούμενα έσοδα μειώθηκαν σε €3.508,4 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, από €3.677,1 εκατ. για την ίδια περίοδο του 2009. Τα έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στην περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2010 μειώθηκαν σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009 παρά την αύξηση του δανειακού χαρτοφυλακίου των δραστηριοτήτων της σε Ελλάδα και Τουρκία.

Οι τόκοι και τα εξομοιούμενα έξοδα μειώθηκαν σε €1.079,6 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, από €1.446,0 εκατ. για την ίδια περίοδο το 2009. Οι τόκοι έξοδα των υποχρεώσεων προς πελάτες μειώθηκαν κατά την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, κυρίως λόγω της μείωσης των επιτοκίων και της μείωσης στα συνολικά υπόλοιπα προς πελάτες, αντικατοπτρίζοντας την μείωση στα υπόλοιπα των καταθέσεων προθεσμίας.

Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Κατά την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010 καταχωρήθηκαν προβλέψεις απομείωσης ύψους €1.044,6 εκατ., αυξημένες σε σύγκριση με τον Δεκέμβρη του 2009 που ήταν €793,5 εκατ. λόγω της επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών.

Μη επιτοκιακά έσοδα

Τα μη επιτοκιακά έσοδα εμφανίζονται για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010 μειωμένα σε σύγκριση με το ποσό των €405,2 εκατ. για την ίδια περίοδο το 2009. Και αυτό προκύπτει από τα παρακάτω.

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε €201,0 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειωμένα σε σύγκριση με το ποσό των €279,4 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Τα έσοδα προμηθειών της λιανικής τραπεζικής σημείωσαν μείωση, ενώ τα έσοδα από προμήθειες δραστηριοτήτων χρηματαγορών, κεφαλαιαγορών και διαχείρισης περιουσίας μειώθηκαν και τα έσοδα από προμήθειες επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής αυξήθηκαν.

Η ζημία από χρηματοοικονομικές πράξεις και τίτλους επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανήλθε σε €387,4 εκατ. κατά το 2010 σε σύγκριση με τα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις ύψους €197,4 εκατ. του 2009. Το αρνητικό αποτέλεσμα οφείλεται κυρίως σε ζημίες προερχόμενες αφενός από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και αφετέρου από την αποτίμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου λόγω της αύξησης του επιτοκιακού πιστωτικού περιθωρίου.

Τα καθαρά λοιπά έξοδα ανήλθαν σε €130,1 εκατ. κατά το 2010 συγκριτικά με τα αντίστοιχα έξοδα €71,6 εκατ. της αντίστοιχης περιόδου του 2009.

Λειτουργικά έξοδα και χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχθεισών συμμετοχών

Τα λειτουργικά έξοδα και το χρηματοοικονομικό κόστος των δικαιωμάτων προαίρεσης των μη ελεγχθεισών συμμετοχών ανήλθαν σε €1.401,3 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειωμένα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα έξοδα των €1.439,1 εκατ. για την ίδια περίοδο του 2009.

Συγκεκριμένα, οι δαπάνες προσωπικού μειώθηκαν και ανήλθαν σε €31,8 εκατ. για το 2010 από €95,1 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009, επηρεασμένες από τις ασφαλιστικές εισφορές προς το ΙΚΑ. Τα γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν και διαμορφώθηκαν σε €68,6 εκατ. από €38,9 κατά την ίδια περίοδο του 2009, ως αποτέλεσμα των συνεχών προσπαθειών ελέγχου αυτών.

Κέρδη προ φόρων

Για τους λόγους που περιγράφονται ανωτέρω, το 2010 είχαμε ζημία €33,6 εκατ. σε σύγκριση με το 2009 που τα κέρδη προ φόρων ήταν €403,6 εκατ.

Φόροι

Οι φόροι για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010 μειώθηκαν και ανήλθαν σε €27,2 εκατ. έναντι €178,6 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009.

Καθαρά κέρδη

Ως αποτέλεσμα των παραγόντων που περιγράφονται παραπάνω, το 2010 είχαμε ζημία €360,8 εκατ. σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2009 που είχαμε καθαρά κέρδη €224,9 εκατ.

5.7 Ισολογισμός Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ			ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ		
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)			ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009			Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009	
1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		16.699.589,37€	Καθαρά κέρδη χρήσεως		2.352.603,63€
*τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	5.000€		Πλέον: υπόλοιπο αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων		0,0€
*λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	16.694.589,37€		<i>Σύνολο</i>		2.352.603,63€
Μείον:			Μείον:		
2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		9.685.557,45€			
		7.014.031,92€	1. Φόρος εισοδήματος	587.540,62€	
Πλέον:			2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι κέρδη προς διάθεση	48.413,14€	635.953,76€
3. Έσοδα από τίτλους		76.631,90€			
*έσοδα από μετοχές & άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης	39.300€				1.716.649,87€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

*έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχ/σεις	37.331,90€			
4.Έσοδα προμηθειών		3.025.232,68€		
Μείον:				
5.Έξοδα προμηθειών		114.466,48€		
		10.001.430,02€		
Πλέον:				
6.Αποτ/τα χρημ/κών πράξεων		293,72€		
Πλέον:				
7.Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως		588.969,09€		
Μείον:				
8.Γενικά έξοδα διοικήσεως		4.228.273,47€		
α.δαπάνες προσωπικού	2.493.023,80€			
*μισθοί και ημερομίσθια	1.911.723,72€			
*επιβαρύνσεις κοινωνικής φύσεως για Συντάξεις	541.889,83€			
*λοιπές επιβαρύνσεις	39.410,25€			
β.Άλλα έξοδα διοικήσεως	1.735.249,67€			
Μείον:				
9.Αποσβέσεις παγίων		914.659,55€		
				1.716.649,87€

Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:

1.Τακτικό αποθεματικό	176.445,27€
2.Μερίσματα	412.501€
4.Αποθεματικά καταστατικού	79.400,37€
5.Έκτακτα αποθεματικά	747.582,22€
7.Παροχές προσωπικού	300.721,01€
	1.716.649,87€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

10. Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως		15.973,97€
11+12. Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις		0,0€
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		3.564.133,29€
<i>Πλέον:</i> 15.Έκτακτα έσοδα		17.554,31€
<i>Μείον:</i> 16.Έκτακτα έξοδα		26.615,04€
<i>Πλέον:</i> 17.Έκτακτα αποτελέσματα		494.599,25€
18.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ)		2.352.603,63€

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)			ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010			Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010	
1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		16.588.203,84€	Καθαρά κέρδη χρήσεως		849.135,68€
*τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	10.350€		Πλέον: υπόλοιπο αποτ. προηγ. χρήσεων		842,01€
*λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	16.577.853,84€		<i>Σύνολο</i>		849.977,69€
Μείον:			Μείον:		
2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		9.543.722,54€			
		7.044.481,30€	1. Φόρος εισοδήματος	201.456,64€	
			2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι	27.553,60€	229.010,24€
Πλέον:			Κέρδη προς διάθεση		620.967,45€
3. Έσοδα από τίτλους		43.604,47€			
*έσοδα από μετοχές & άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης	5.100€				
*έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχ/σεις	38.504,47€				
4. Έσοδα προμηθειών		2.167.334,68€			

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

Μείον:			Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:	
5.Έξοδα προμηθειών		111.540,71€	1.Τακτικό αποθεματικό	64.534,31€
		9.143.879,74€	2.Μερίσματα	523.876,27€
Πλέον:			4.Αποθεματικά καταστατικού	29.040,44€
6.Αποτ/τα χρημ/ικών πράξεων		241,94€	5.Έκτακτα αποθεματικά	3.516,43€
Πλέον:			7.Παροχές προσωπικού	0,0€
7.Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως		586.670,61€		
				620.967,45€
Μείον:				
8.Γενικά έξοδα διοικήσεως		4.590.476,74€		
α.δαπάνες προσωπικού	2.643.225,69€			
*μισθοί και ημερομίσθια	2.071.760,11€			
*επιβαρύνσεις κοινων/κής φύσεως για συντάξεις	541.889,83€			
*λοιπές επιβαρύνσεις	29.575,75€			
β.άλλα έξοδα διοικήσεως	1.947.251,05€			
Μείον:				
9.Αποσβέσεις παγίων		1.175.744,43€		
10.Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως		17.483,75€		
11+12.Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις		3.085.965,35€		
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		861.122,02€		

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

Πλέον: 15. Έκτακτα έσοδα		12.784,79€
Μείον: 16. Έκτακτα έξοδα		24.771,13€
Πλέον: 17. Έκτακτα αποτελέσματα		0,0€
18. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ)		849.135,68€

5.8 Σύγκριση Ισολογισμών Αγαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010

Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)

Οι απαιτήσεις κατά πελατών το Δεκέμβρη του 2010 ανήλθαν στο ποσό των €14.086,8 εκατ. αυξημένες σε σχέση με το Δεκέμβρη του 2009 που ήταν €201.008,7 εκατ..

Αναλυτικά, οι χορηγήσεις ανήλθαν σε €25.276,1 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010 αυξημένο σε σχέση με το ποσό των €10.227,7 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Οι λοιπές απαιτήσεις ανήλθαν σε €3.840,7 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, αυξημένο σε σχέση με το ποσό των €2.803,8 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Οι προβλέψεις για επισφάλειες το 2010 ανήλθαν σε €15.030,1 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, αυξημένο σε σχέση με το ποσό των €12.022,8 εκατ. του 2009.

Υποχρεώσεις προς πελάτες

Οι υποχρεώσεις προς τους πελάτες το Δεκέμβρη του 2010 ανήλθαν στο ποσό των €39.416,3 εκατ. μειωμένες σε σχέση με το Δεκέμβρη του 2009 που ήταν €41.975,6 εκατ.

Μείωση παρουσίασαν οι καταθέσεις το 2010 καθώς το ποσό στο οποίο ανήλθαν ήταν €237.564,1 εκατ. σε σχέση με το 2009 που ήταν €240.628,7 εκατ. Ενώ οι καταθέσεις όψεως εμφανίζονται αυξημένες και ανήλθαν σε €1.852,2 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2009 που το ποσό ήταν €1.346,9 εκατ.

5.9 Αποτελέσματα Χρήσεως Αχαϊκής Τράπεζας 2009 και 2010

ΑΧΑΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε.					
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (ποσά σε ευρώ)					
17η Συνεταιριστική χρήση (1 Ιανουαρίου 2010- 31 Δεκεμβρίου 2010)					
	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009			Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2009	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
1.Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα		11.746.640,78€	1.Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		
3.Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων			α.όψεως	4.891.378,90€	
α.Όψεως	3.536.468,81€		β.προθεσμίας & με προειδοποίηση	11.091.248,50€	15.982.627,40€
β.Λοιπές απαιτήσεις	57.828.521,07€	61.364.989,88€	2.Υποχρεώσεις προς πελάτες		
4.Απαιτήσεις κατά πελατών			α.καταθέσεις	240.628.697,37€	
α.Χορηγήσεις	210.227.679,63€		β.Άλλες υποχρεώσεις		
β.Λοιπές απαιτήσεις	2.803.818,87€		όψεως	1.346.888,51€	241.975.585,88€
Μείον: προβλέψεις για επισφάλειες	12.022.815,41	201.008.683,09€	4.Λοιπά στοιχεία Παθητικού		14.155.556,99€
5.Ομολογίες κ λοιποί τίτλοι σταθερής απόδοσης			5.Προεισπραγμένα έσοδα & πληρωτέα έξοδα		813.414,41€
α.Εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	11.106.074,66€				
β.Άλλων εκδοτών	100.000€	11.206.074,66€	6.Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη		
6.Μετοχές και άλλοι τίτλοι		7.500.654,80€	α.προβλέψεις για συντάξεις προσωπικού		

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

μεταβλητής απόδοσης					
8.Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις		471.249,40€	και παρόμοιες υποχρεώσεις	213.754,46€	213.754,46€
9.Άυλα πάγια στοιχεία					
α.Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης	654.819,11€		8.Συνεταιριστικό κεφάλαιο		
γ.Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	1.085.892,78€		(412.501 μερίδες των 36,68 ευρώ εκάστη)		
Μείον: Αποσβέσεις άυλων πάγιων στοιχείων	1.273.950,60€	466.761,29€	*καταβλημένο	15.130.536,68€	
10.Ενσώματα πάγια στοιχεία			*οφειλόμενο	0,0€	15.130.536,68€
α.γήπεδα-οικόπεδα	1.762.898,87€		9.Διαφορά από έκδοση μείδων υπερ το άρτιο		6.811.642,15€
β.κτίρια-εγκαταστάσεις κτιρίων	8.530.529,86€		10.Αποθεματικά		
Μείον: αποσβέσεις κτιρίων-εγκατ/σεων κτιρίων	1.653.425,49€		*τακτικό αποθεματικό	2.152.579,25€	
γ. επίπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	1.682.339,94€		*αποθεματικά καταστατικού	975.150,30€	
Μείον: αποσβέσεις επίπλων, ηλεκτρ/κού & λοιπού εξοπλισμού	1.033.056,22€		*ειδικά αποθεματικά	526.204,84€	
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	992.708,69€		*έκτακτο αποθεματικό	7.091.037,56€	
Μείον: αποσβέσεις λοιπών ενσώματων πάγιων στοιχείων				280.247,95€	
ε. ακινητοποιήσεις υπό κατασκευή & προκαταβολές	30.497,72€	10.032.245,42€	*αφορ/τα αποθ/κά ειδικών διατάξεων νόμων	1.045.420,01€	11.790.391,96€

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

11.Οφειλόμενο κεφάλαιο		0,0€			
13.Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού		3.781.074,97€	11.Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων		952.202,88€
14.Προπληρωμένα έξοδα & έσοδα εισπρακτέα		247.338,52€			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		307.825.712,81€	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		307.825.712,81€

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010)			ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010			Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2010	
1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		16.588.203,84€	Καθαρά κέρδη χρήσεως		849.135,68€
*τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	10.350€		<i>Πλέον</i> υπόλοιπο αποτελ. προηγ. χρήσεων		842,01€
*λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	16.577.853,84€		<i>Σύνολο</i>		849.977,69€
Μείον:			Μείον:		
2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		9.543.722,54€			
		7.044.481,30€	1. Φόρος εισοδήματος	201.456,64€	
			2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος		
Πλέον:				27.553,60€	229.010,24€
3. Έσοδα από τίτλους		43.604,47€	Κέρδη προς διάθεση		620.967,45€
*έσοδα από μετοχές & άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης	5.100€				
*έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχ/σεις	38.504,47€				
4. Έσοδα προμηθειών		2.167.334,68€			
Μείον:			Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:		
5. Έξοδα προμηθειών		111.540,71€	1. Τακτικό αποθεματικό		64.534,31€
		9.143.879,74€	2. Μερίσματα		523.876,27€
			4. Αποθεματικά καταστατικού		29.040,44€
Πλέον:			5. Έκτακτα αποθεματικά		3.516,43€
6. Αποτ/τα χρημ/ικών πράξεων		241,94€			

ΠΩΣ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΝΕΒΑΛΕ ΣΤΗ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΚΡΙΣΗ

Πλέον:			7.Παροχές προσωπικού		0,0€
7.Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως		586.670,61€			
					620.967,45€
Μείον:					
8.Γενικά έξοδα διοικήσεως		4.590.476,74€			
α.δαπάνες προσωπικού	2.643.225,69€				
*μισθοί και ημερομίσθια	2.071.760,11€				
*επιβαρύνσεις κοινων/κής φύσεως για συντάξεις	541.889,83€				
*λοιπές επιβαρύνσεις	29.575,75€				
β.άλλα έξοδα διοικήσεως	1.947.251,05€				
Μείον:					
9.Αποσβέσεις παγίων		1.175.744,43€			
10.Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως		17.483,75€			
11+12.Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις		3.085.965,35€			
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		861.122,02€			
Πλέον: 15.Έκτακτα έσοδα		12.784,79€			
Μείον: 16.Έκτακτα έξοδα		24.771,13€			
Πλέον: 17.Έκτακτα αποτελέσματα		0,0€			
18.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ)		849.135,68€			

5.10 Σύγκριση Αποτελεσμάτων Χρήσης Αχαϊκής Τράπεζα 2009 και 2010

Καθαρά έσοδα από τόκους

Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €7.044,5 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010 αυξημένα σε σχέση με το ποσό των €7.014,0 εκατ. την ίδια περίοδο του 2009.

Οι τόκοι και τα εξομοιούμενα έσοδα μειώθηκαν σε €16.588,2 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, από €16.699,6 εκατ. για την ίδια περίοδο του 2009. Αυτό συμβαίνει διότι οι τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης 31 Δεκεμβρίου 2010 εμφανίζονται αυξημένοι σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009, αλλά οι λοιποί τόκοι και τα εξομοιούμενα έσοδα εμφανίζονται μειωμένα το 2010.

Οι τόκοι και τα εξομοιούμενα έξοδα μειώθηκαν σε €9.543,7 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, από €9.685,6 εκατ. για την ίδια περίοδο το 2009.

Έσοδα

Τα έσοδα εμφανίζονται το 2010 με το ποσό των €9.143,9 εκατ., μειωμένα σε σχέση με το 2009 που το ποσό ήταν €10.001,4 εκατ.

Τα έσοδα από τίτλους ανήλθαν σε €43,6 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειωμένα σε σύγκριση με το ποσό των €76,6 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009, κυρίως λόγω της μεγάλης μείωσης των εσόδων από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης.

Τα έσοδα προμηθειών, για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειώθηκαν και ανήλθαν σε €2.167,3 εκατ. έναντι €3.025,2 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009. Τα έξοδα προμηθειών τον Δεκέμβριο του 2010 εμφανίζονται μειωμένα με το ποσό των €11,5 εκατ. σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2009 που το ποσό ήταν €14,5 εκατ.

Αποτελέσματα εκμετάλλευσης

Το ολικό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010 εμφανίζεται φανερά μειωμένο με το ποσό των €861,1 εκατ. σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2009 που το ποσό ήταν €1.867,1 εκατ.

Συγκεκριμένα, τα έξοδα διοικήσεως αυξήθηκαν και ανήλθαν σε €4.590,5 εκατ. Για το 2010 από €4.228,3 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009, επηρεασμένα από τις δαπάνες προσωπικού και άλλα έξοδα διοικήσεως.

Οι αποσβέσεις παγίων αυξήθηκαν και ανήλθαν σε €1.175,7 εκατ. Για το 2010 από €14,7 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009.

Τα λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως αυξήθηκαν και ανήλθαν σε €17,5 εκατ. Για το 2010 από €16 εκατ. κατά την ίδια περίοδο του 2009.

Οι διαφορές προσαρμογής της αξίας των απαιτήσεων και οι προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις το 2010 διαμορφώνονται στο ποσό των €3.086 εκατ., σε σχέση με το 2009 που ήταν €3.564,1 εκατ.

Αποτελέσματα χρήσεως (προ φόρων)

Για τους λόγους που περιγράφονται ανωτέρω, το 2010 το αποτέλεσμα χρήσεως μειώθηκε στο ποσό των €849,1 εκατ., σε σύγκριση με το 2009 που το αποτέλεσμα χρήσεως ήταν €2.352,6 εκατ.

Τα έκτακτα έσοδα μειώθηκαν σε €12,8 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010 σε σχέση με το ποσό των €17,5 εκατ. την ίδια περίοδο του 2009.

Τα έκτακτα έξοδα ανήλθαν σε €24,8 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010 μειωμένα σε σχέση με το ποσό των €26,6 εκατ. την ίδια περίοδο του 2009.

Τα έκτακτα αποτελέσματα το 2010 είναι μηδέν σε σύγκριση με το 2009 που ήταν €494,6 εκατ.

Διάθεση κερδών

Το αποτέλεσμα το 2010 είναι μειωμένο στο ποσό των €621 εκατ., σε σχέση με το 2009 που ήταν €1.716,6 εκατ.

Συγκεκριμένα, τα καθαρά κέρδη χρήσεως μειώθηκαν για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010 στο ποσό των €849,1 εκατ., σε σύγκριση με το ποσό των €2.352,6 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Ο φόρος εισοδήματος ανήλθε σε €201,5 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειωμένο σε σχέση με το ποσό των €587,5 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Οι λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι κέρδη προς διάθεση ανήλθαν σε €27,5 εκατ. για την περίοδο από 01 Ιανουαρίου 2010 ως 31 Δεκεμβρίου 2010, μειωμένο σε σχέση με το ποσό των €48,4 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2009.

Η διάθεση των κερδών γίνεται στο τακτικό αποθεματικό, στα μερίσματα, στα αποθεματικά καταστατικού, στα έκτακτα αποθεματικά και στις παροχές προσωπικού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο της πτυχιακής μας εργασίας, ασχοληθήκαμε με τις αρχές, τα είδη και γενικά με ζητήματα που αφορούν τις Οικονομικές Καταστάσεις, επιπροσθέτως, ασχοληθήκαμε με την ομαδοποίηση και κωδικοποίηση των λογαριασμών, καθώς, με τον σκοπό και την σημασία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

Στη συνέχεια, στο δεύτερο κεφάλαιο, επικεντρωθήκαμε στην έννοια των χρηματοοικονομικών μέσων, με τη χρήση σχετικών παραδειγμάτων, καθώς και με την αποτίμηση αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο, επισημαίνεται η έννοια των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και η απομείωση της αξίας των δανείων και οι ανακτήσεις ποσών.

Στο επόμενο κεφάλαιο, αναφερόμαστε στις τιτλοποιήσεις των απαιτήσεων και στην λογιστική των παραγώγων για κερδοσκοπικούς σκοπούς, με την χρήση παραδειγμάτων και την χρήση σχετικών διαγραμμάτων.

Στο τελευταίο κεφάλαιο της πτυχιακής μας εργασίας, κάναμε αναφορά στις έννοιες των Ελληνικών και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και εντοπίσαμε τις διαφορές μεταξύ αυτών στους Ισολογισμούς και τα Αποτελέσματα Χρήσης της Εθνικής και της Αχαϊκής Τράπεζας για το 2009 και το 2010 χωριστά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✚ Βλάχος Χρήστος και Λουκάς Λουκά, «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2007». 4^η Έκδοση, Αθήνα Global training 2007.
- ✚ Βλάχος Χ. και Λουκά Λουκά, «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2009». 5^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση – Global training, Αθήνα 2009.
- ✚ Γεώργιος Κοντός , «Λογιστική Τραπεζών και εταιρειών leasing και factoring». Β' Έκδοση, Αθήνα 2010.
- ✚ Γεωργίου Άθως «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα». Εκδόσεις Σάκκουλας , Αθήνα 2003.
- ✚ Γρηγοράκος Θ., «Ανάλυση - Ερμηνεία του Ε.Γ.Λ.Σ.». Εκδόσεις Σάκκουλα Αντ.,
✚ 11^η Έκδοση, Αθήνα 2005.
- ✚ Δημητρίου Χ. Γκίκα, «Χρηματοοικονομική λογιστική». Γ' Έκδοση, Αθήνα 2008.
- ✚ Καββαδίας Λεωνίδα Σπ., «Εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα».
✚ Εκδότης Χαρίλαος Μανιώτης. Εκδόσεις “ Ipirotiki Software and Publications” Αθήνα Ipirotiki 2003.
- ✚ Καραγιάννης Δημήτριος Ι., Καραγιάννης Ιωάννης Δ., Καραγιάννη Αικατερίνη Δ., «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παραδείγματα-εφαρμογές (Δ.Π.Χ.Π.) στην πράξη». 2^η Έκδοση, Θεσσαλονίκη 2007.
- ✚ Καραγιάννης Ι. Δημήτριος, Καραγιάννης Ιωάννης Δ., Καραγιάννη Αικατερίνη Δ., «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παραδείγματα-εφαρμογές στην πράξη». Εκδότης Αρίων, 1^η Έκδοση Θεσσαλονίκη 2006.
- ✚ Κυρίκος Ν., «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών». Εκδόσεις ΕΕΤ, Αθήνα 1994.
- ✚ Παπαδέας Π., «Τραπεζική Λογιστική». Έκδοση του συγγραφέα,
- ✚ Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος και Βρουστούρης Κ. Παναγιώτης, «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες». Εκδόσεις Σταμούλη ΑΕ, Αθήνα 2002

- ✚ Σακκέλης Εμμανουήλ Ι., «Το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών». Εκδόσεις 'ΒΡΥΚΟΥΣ' Ε.Ε., Αθήνα 1993.
- ✚ Σακκέλης Εμμανουήλ. Ι. «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 1/Ανάλυση και εφαρμογή σε συνδυασμό με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο και την εμπορική νομοθεσία, φορολογική νομοθεσία-πρακτικές/εφαρμογές Τόμος Α». Εκδόσεις Ε. Σακκέλη, Αθήνα 2002.
- ✚ Σακέλλης Ι. Εμμανουήλ «Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο». Εκδόσεις Ε. Σακκέλη, Αθήνα 2005 .
- ✚ Mary E. Barth and Wayne R. Landsman «European Accounting Review Volume 20». Εκδόσεις Routledge Journals, Taylor & Francis Group, USA 2010, No 3, 399 – 418.

